

Xalqımız 2023-cü il üçün də nikbin ola bilər

Azərbaycan bütün hədəflərinə çatacaq

Yanvarın 10-da Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyev yerli televiziya kanallarına müsahibə verib. AZƏRTAC müsahibəni təqdim edir.

Azərbaycan Televiziyasından Tofiq ABASOV: Hörmətli Prezident, ilk növbədə istəyirəm həmkarlarınızın, özümün adından Sizə dərin təşəkkürümüü bildirmək ki, bizim üçün bu gün vaxt ayırmısınız. Bizim üçün bu, çox önəmli görüşdür. Çünki adətən Siz bütün müsahibələrinizdə elə məqamları, elə motivləri səsləndirirsiniz ki, onlar həm ölkə daxilində gedən proseslərə aydınlıq gətirir, digər tərəfdən, biz aldığımız o

məlumatları ictimai qüvvələrlə bölüşürük. Dünyada gedən proseslərlə, müsbət və mənfi təsirlərlə bağlı bütün səbəbləri və onların ətrafında olan təsəvvürləri düzgün qəbul etmək imkanları yaradırınız bizim üçün. Ona görə biz Sizə bir daha artıq dərin təşəkkürü təqdim edirik.

Canab Prezident, təbii ki, bizi, ilk növbədə Sizin təhlilinizdə 2022-ci ilin nəticələri maraqlandırır. Çünki il asan il deyildi, ilk növbədə postmüharibə və postpandemiya vəziyyətləri gündəmdə idi. Digər tərəfdən, Sizin rəhbərliyinizlə gedən islahatlarla bağlı biz çox müsbət tendensiyaların şahidi oluruq. Çünki dünyada global tənəzzül

mövcuddur, ancaq buna baxmayaraq, Azərbaycan qabaqçılıq tədbirlərlə bu təsirləri minimuma endirdi, bəzilərinə, ümumiyyətlə, neytrallaşdırdı və həm də artım əldə etdi. Bunu təkcə biz demirik, Azərbaycan mənbələri demir, həm də xarici mənbələr təsdiqləyirlər. Ona görə də bu proseslərin, əlbəttə ki, hamısının davamı gözlənilir. Yeni prioritetlər haqqında danışmağa böyük ehtiyac var. Çünki 2023-cü il də asan olmayacaq, biz bunu hiss edirik. İstərdik ki, bax, bu məsələyə Siz münasibət bildirəsiniz və iqtisadi artımla, yeni gözləntilərlə bağlı öz fikirlərinizi bizə söyləyəsiniz.

Qafqazın qüdrətli modern ordusu

Müzəffər Ali Baş Komandan İlham Əliyev dünyada ilk "smart müharibə" aparən yüksək döyüş qabiliyyətinə malik Silahlı Qüvvələr yaradıb

Prezident İlham Əliyev tərəfindən ötən dövrdə Silahlı Qüvvələrin maddi-texniki təchizatının yenilənməsinə, müasir infrastrukturun yaradılmasına, hərbi qulluqçuların sosial müdafiəsinə, mənzil təminatının yaxşılaşdırılmasına, həmçinin müdafiə sənayesinin inkişaf etdirilməsinə xüsusi diqqət ayrılıb. Azərbaycanda son illərdə formalaşan və dinamik inkişaf edən hərbi sənaye hesabına müxtəlif növ hərbi texnika, zirehli maşınlar, pilotsuz uçuş aparatları, atıcı silahlar istehsal olunur. Azərbaycan öz zavodlarında istehsal etdiyi hərbi təyinatlı məhsullarla ordumuzu özəmiyyətli dərəcədə təchiz edir.

Vətən savaşında böyük döyüş təcrübəsi toplayan Silahlı Qüvvələrimizin hazırda maddi-texniki bazasının ən müasir standartlar səviyyəsinə çatdırılması sahəsində mühüm işlər görülür. İşğaldan azad olunan bölgələrdə xüsusi təyinatlı hərbi hissələrin yaradılması, müasir hərbi texnika və silah-sursatla təchizat bunun əyani təzahürüdür. Xüsusən də yeni yaradılan Komando briqadaları hərbi döyüş sahələrində bir yerdə və Azərbaycanda bir ilkdir. Müharibədən sonra Ali Baş Komandanın Azərbaycan Ordusu qarşısında qoyduğu yeni tapşırıqlar və hərbi islahatların növbəti mərhələsinin başlanması barədə göstərişi uğurla icra olunur.

Xalqımız sərvətlərimizin keşiyində dayanmağı özünə borc bilir

Ermənilərin uzun illərdən bəri davam edən ədalətsiz mövqeləri və riyakarlıqları etirazçıların qətiyyətinə sarsıtmır, əksinə, onların gücünə güc qatır.

Laçın-Xankəndi yolundakı aksiya tamamilə legitimdir, iştirakçılar tələblərini səsləndirərək beynəlxalq hüququn norma və prinsiplərinə əməl edirlər. Xalqımız öz təbii sərvətlərinin keşiyində 24 saat bir an belə yorulmadan

dayanmağa hazırdır. Onlar bunu özlərinə vətəndaşlıq borcu bilirlər. Azərbaycan onsuz da öz ərazi bütövlüyünü təkbaşına təmin etmiş bir dövlət kimi gücünü bütün dünyaya nümayiş etdirib. Əlbəttə ki, ölkəmizin ekoloji mühitini nəzarətdə saxlamaq, torpaqlarımızı və təbii sərvətlərimizi riyakar qüvvələrdən müdafiə etmək qürurvericidir.

Paşinyan Rusiyanı Ermənistanı buraxmır

KTMT-nin təlimlərinin İrəvanda keçirilməsinin qarşısını kəşən məğlub ölkə Zəngəzur dəhlizinin açılmasına yaşıl işıq yandırır

Ermənistanın baş naziri Nikol Paşinyanın dünən mətbuat konfransında səsləndirdiyi fikirlər fonunda proseslər getdikcə daha mürəkkəb xarakter alır və Rusiya ilə İrəvan arasında vəziyyətin kəskinləşməsi açıq şəkildə müşahidə olunur. Yəni artıq Ermənistanı çox ciddi anti-Rusiya ab-havası hökm sürür. İrəvan düşüdü vəziyyətə görə bir çox xarici dövlətləri, o cümlədən də əsas müttəfiqi olan Rusiyayı ittiham edir.

Nikol Paşinyan açıqlamasında bir çox problemlərin yaranmasında Rusiyayı günahkar hesab edərək deyib ki, Moskvanın Ermənistanı hərbi mövcudluğu İrəvanın təhlükəsizliyinə təhdid yaradır.

Şərəfli keçmişdən gələcəyə gedən yol

Xalqımız 2023-cü il üçün də nikbin ola bilər

Azərbaycan bütün hədəflərinə çatacaq

Əvvəli L-ci səh.

Prezident İlham ƏLİYEV: Əlbəttə, 2023-cü ilin uğurlu olması üçün biz hamımız fəal çalışmalıyıq. Keçən ilin əvvəlində də mən Azərbaycan media nümayəndələri ilə görüş zamanı fikir bildirmişdim ki, ümid edirəm 2022-ci ildə qarşıda duran vəzifələr yerinə yetiriləcək və biz bütövlükdə buna nail oluq. Bu gün - 2023-cü ilin əvvəlində bu görüş zamanı da əlbəttə ki, bu məsələlər haqqında danışacağıq. Yəni də ümidliyəm və ümidimin səbəbləri var. Çünki Azərbaycanın postmüharibə dövründə göstərdiyi mövqə və beynəlxalq miqyasda əldə etdiyi uğurlar bunu deməyə əsas verir.

İkinci Qarabağ müharibəsindən sonra bizim əsas vəzifəmiz şanlı hərbi Qələbəmizi siyasi müstəvidə də təsdiqləmək idi. Biz dərhal işə başladığımız. Çünki yaxşı başa düşürdük ki, əgər biz siyasi sahədə bu Qələbəni təsdiqləməsək, bu Qələbəni dünya ictimaiyyətinə qəbul etməsək, müəyyən problemlərlə üzləşə bilərik. Dərhal işə başladığımız və hesab edirəm ki, bu gün - artıq müharibədən iki il keçəndən sonra tam əminliklə demək olar ki, müharibənin nəticələri dünya tərəfindən qəbul edilmişdir. Azərbaycanın haqlı olması bir daha təsdiqlənib və müharibənin sonunda yaranmış vəziyyəti biz daha da möhkəmləndirməliyik, yəni, öz mövqələrimizi daha da gücləndirməliyik. Son iki il ərzində həm beynəlxalq əlaqələr müstəvisində, həm ölkə daxilində biz istədiyimizi nail ola bilmişik.

Bu gün sirsir deyil ki, Azərbaycan dünyada çox etibarlı və ciddi tərəfdaş kimi tanınır. Azərbaycan o ölkələrə düşür ki, öz sözlünü açıq deyir, müstəqil siyasət aparır. Əlbəttə ki, bunun təməlinə həm hərbi gücümüz, həm də şanlı Qələbəmiz dayanır. Çünki mən bunun canlı şahidiyəm ki, müharibədən sonra onsuz da Azərbaycan siyasətinə olan münasibət daha da artdı, yəni, bizə olan rəğbət daha da artdı. Çünki dünyanın siyasi elitəsi yaxşı başa düşür ki, biz bu Qələbənin nəyin bahasına əldə etdik, hansı risklərə getdik, hansı qüvvələrə mübarizə apardırdıq və bu gün də aparırıq. Yəni, müharibə bitmə də, mübarizə hələ davam edir və öminəm ki, biz qalib gələcəyik. Çünki biz haqq yolundayıq və bizim həm hərbi, həm siyasi gücümüz, o cümlədən iqtisadi müstəqilliyimiz gücümüzü əlbəttə ki, artırır.

Mən 2022-ci ilin yekunları ilə bağlı geniş danışsam, onda qalan suallara yer qalmayacaq. Hesab edirəm ki, ilin növbədə, bizim iqtisadi nailiyyətlərimiz haqqında demək lazımdır. Çünki bu, sıradan olan məsələ deyil. Dünya postpandemiya dövrünə hələ təza-təza uyğunlaşır. Bir çox ölkələrdə, o cümlədən Azərbaycanda kəskin qiymət artımı müşahidə olunur. Bizim də iqtisadiyyatımız dünya iqtisadiyyatının bir parçası olduğu üçün əfsuslar olsun ki, biz də bu məntəfi təsirinə məruz qalmışıq. Ancaq biz çalışırıq ki, dünya üçün bu böhranlı vəziyyəti xalqımız üçün sosial layihələrlə, sosial proqramlarla yüngülləşdirək. Bu yaxınlarda imzaladığımız çox geniş sosial paket bir daha bunu göstərir. Yəni, müharibədən təzə çıxmış ölkə, özü də ərazisiyini 20 faizi tamamilə dağılmış vəziyyətdə olan ölkə əgər sosial sahəyə bu qədər vəsait ayırırsa, deməli, bizim sosial siyasətimiz dəyişməz olaraq qalır və əlbəttə ki, bizim iqtisadi gücümüzü göstərir. Çünki biz bütün işləri öz hesabımıza edirik. Mən bunu artıq söyləmişəm. Biz müharibədən sonra heç kəmdən yardım almamışıq. Sadəcə olaraq, iki ölkənin - Özbəkistanın və Qazaxıstanın prezidentləri Füzulidə iki məktəbin tikintisinə özləri təşəbbüs göstərmişlər. Bundan başqa biz heç bir yerdən bir manat yardım almamışıq. Ona görə iqtisadi müstəqillik mütləq güclənməlidir və keçən il bizim ümumi daxili məhsulumuz rekord həddə çatıb. Son doqquz illərimiz məlumatına görə 134 milyard manata çatıb. Bu da təxminən 80 milyard dollara bərabər olan rəqəmdir. Əlbəttə ki, həm də xarici ticarət artıb, 50 milyard dolları ötürüb. Xarici ticarətin müsbət saldosu 25 milyard dollar təşkil edib. Yəni, iqtisadiyyatla məşğul olanlar bilirlər ki, bu nə deməkdir və eyni zamanda, bizim xarici borcumuz azalıb. Həm mütləq rəqəmlər - 7 milyard dollardan aşağıdır, həm də

ümumi daxili məhsula nisbətə təbii ki, kəskin azalıb. Əgər keçən ilin əvvəlində xarici borcumuz ümumi daxili məhsulun 17 faizini təşkil edirdisə, keçən ilin yekunlarına görə bu, 9,5 faizə düşüb. Yəni, müqayisə üçün deyə bilərəm ki, bir çox inkişaf etmiş ölkələrdə bu, 100 faiz, hətta 130-150 faizdir. Bu nədir? Bu odur ki, biz iqtisadi cəhətdən müstəqillik, əgər biz indidə istəsək, yenə də beynəlxalq maliyyə qurumları ilə kreditlərin cəlb edilməsi üzrə işlərə başlamaq lazımdır. Çünki mən bunun canlı şahidiyəm ki, müharibədən sonra onsuz da Azərbaycan siyasətinə olan münasibət daha da artdı, yəni, bizə olan rəğbət daha da artdı. Çünki dünyanın siyasi elitəsi yaxşı başa düşür ki, biz bu Qələbənin nəyin bahasına əldə etdik, hansı risklərə getdik, hansı qüvvələrə mübarizə apardırdıq və bu gün də aparırıq. Yəni, müharibə bitmə də, mübarizə hələ davam edir və öminəm ki, biz qalib gələcəyik. Çünki biz haqq yolundayıq və bizim həm hərbi, həm siyasi gücümüz, o cümlədən iqtisadi müstəqilliyimiz gücümüzü əlbəttə ki, artırır.

İctimai Televiziya və Radio Nəsrin SALMANOVA: Cənab Prezident, 2022-ci il Azərbaycanda əhalinin maddi rifah halının gücləndirilməsi istiqamətində addımlarla, Sizin də qeyd etdiyiniz kimi, məhz irihəcmli sosial paketlərin tətbiq edilməsi ilə yadda qaldı. Bununla belə, dünyada yüksək qiymət artımı və inflyasiya müşahidə olunmaqdadır, təbii ki, bu da Azərbaycana təsirsiz düşmür. Bəs, bu təsirlərin azaldılması istiqamətində, xüsusilə də aztəminatlı əhalinin sosial rifah halının gücləndirilməsi, onlara dəstək verilməsi istiqamətində hansı addımlar atıla bilər?

Prezident İlham ƏLİYEV: Bəli, mən qeyd etdiyim kimi, inflyasiya bu gün bütün dünyada ciddi bir problema çevrilib. Hətta inkişaf etmiş Qərbi ölkələrdə ki, orada adətən inflyasiya bir faizdən, yəni, bir və maksimum 1,5 faizdən yüksək olmurdu, bu gün inflyasiya 10 faizi üstələyir. Azərbaycan da heç bir yerdən bir manat yardım almamışıq. Ona görə iqtisadi müstəqillik mütləq güclənməlidir və keçən il bizim ümumi daxili məhsulumuz rekord həddə çatıb. Son doqquz illərimiz məlumatına görə 134 milyard manata çatıb. Bu da təxminən 80 milyard dollara bərabər olan rəqəmdir. Əlbəttə ki, həm də xarici ticarət artıb, 50 milyard dolları ötürüb. Xarici ticarətin müsbət saldosu 25 milyard dollar təşkil edib. Yəni, iqtisadiyyatla məşğul olanlar bilirlər ki, bu nə deməkdir və eyni zamanda, bizim xarici borcumuz azalıb. Həm mütləq rəqəmlər - 7 milyard dollardan aşağıdır, həm də

masi, sağlam rəqabətin təşviqi, inhi-sarçılığa qarşı mübarizə, həmçinin gömrük sistemində olan pozuntuların aradan qaldırılması, kədr islahatları, əlbəttə ki, burada da müsbət rol oynaya-cacaq. Ancaq bununla paralel olaraq, biz, ilk növbədə, qeyd etdiyiniz kimi, sosial rifah haqqında növbəti düşüncəli idik, praktiki addımlar atmalı idik. Ona görə minimum əməkhaqqı artırıq. Ona görə əlbəttə ki, inflyasiyanın fəsadlarını yumşaldılmasına hesablan-mıdır və minimum əməkhaqqı artırıq 345 manata çatdırırıq. Bu, bizi qane edir? Əlbəttə ki, yox. Amma biz im-kan daxilində öz addımlarımızı atırıq. Çünki bir daha demək istəyirəm, bizim əsas xərcə istiqamətində Qarabağ-ı və Şərqi Zəngəzuru bərpa etmək və ordu potensialını gücləndirməkdir. Bu iki əsas prioritet bizim üçün uzun illər prioritet kimi qalacaq.

Eyni zamanda pensiyaların sosial təminatının yaxşılaşdırılması üçün minimum pensiya da 16,7 faiz artırılıb, 280 manata çatdı və bu proses davam etdiriləcək. Yəni, son illərin təcrübəsi onu göstərir ki, bu, bir dəfə atıl-an addım deyil, bu, müntəzəm olaraq atılan addımlardır və iqtisadi imkan-larımız artdıqca, əlbəttə ki, gələcəkdə də buna oxşar addımlar atılacaq.

Ünvanlı sosial yardımın verilməsi ilə bağlı çox böyük şəffaflaşdırma işi aparılmışdır. Əvvəlki dövrlərdə bu sahədə çox böyük pozuntulara yol veril-mişdir. Ehtiyacı olmayan insanlara so-sial yardım verildiyi və əlbəttə ki, bu-nun arxasında təmənna dayanırdı. Ehtiyacı olan insanlara isə buna əli çat-mırdı. Ona görə bu sahədə çox geniş təftiş işi aparılmışdır. Bu gün 60 minə yaxın ailə dövlətdən ünvanlı sosial yardım alır və ildən-ilə bu yardımın məbləği artır. Yəni, bu il bir ailyə dəyişən müavinət təqribən 460 manat vəsiyyətdəndir və əlbəttə ki, il ərzində artacaq, o cümlədən orta aylıq əməkhaqqı da. Biz gözləyirik ki, bu il Azərbaycanla orta aylıq əməkhaqqı 900 manatdan çox olacaq. Beləliklə, sosial sahədə bu addımları ataraq həm ehtiyacı olan insanlara arxa-dayaq olu-ruq, eyni zamanda, biz öz siyasətimizə sadiqliyimizi göstəririk.

Bir istiqamət də şəhid ailələri və müharibə əlillərinə dəstəklə bağlıdır. Keçən il bu istiqamətdə də önəmli ad-dımlar atılmışdır, bu kateqoriyadan olan 1500 ailyə dövlət tərəfindən mənzillər verildi. 2022-ci ildə isə 3 min mənzil verildi. Bu il də on azı 1500 mənzil verəcək. Beləliklə, hə-lə növbədə duran bu kateqoriyadan olan insanların hamısına dövlət tərə-findən mənzillər verəcək.

Məlumat üçün deyə bilərəm ki, bu günə qədər 13 min ailə bu imkanlardan faydalanıb. Bu da müharibə yaşamaş ölkələr arasında, belə demək mümkün-dür, bir ölkənin yeganəsidir. Çünki bir çox ölkələrdə belə praktika yoxdur. Biz bunu nə üçün edirik? Çünki bu, o ailələr qarşısında bizim məvəbi borcu-

muzdur və bu borcu imkan daxilində yerinə yetirməyə çalışırıq.

İkinci Qarabağ müharibəsində əlil olmuş 379 hərbiyə ömür müasir protezlər-lə təmin edilib. Cəmi iki il keçməsinə baxmayaraq, İkinci Qarabağ müharib-əsinə aid olan bu proqram tam yerinə yetirilib. Bu proqramın icrası mətbuat-da da işıqlandırılıb. Hər kəs görür bilir ki, bizim qazılığımız hətta futbol oynaya bilirlər. Əl protezləri daha mü-rəkkəb texnologiyaya malikdir. Məna-verilən məlumatlara görə, ən müasir tex-nologiyadan olan əl protezlərinin ölm-ə funksiyası təqribən 40-a çatır. Yəni, biz öz sağlamlığımızı itirmiş soy-daşlarımızı maksimum dərəcədə kö-mək göstərməyə çalışırıq. Əlbəttə ki, bu, yüksək texnologiyalı protezlər ol-duğu üçün onlar vaxtaşırı dəyişdiril-məlidir. Bütün bu proqramlar da gün-dəlikdədir.

Yəni sosial sahə çoxşaxəli sahə-dir. Məsələn, biz buraya özünüməş-güllüq proqramını da əlavə edə bilə-rik. Bu, həm sosial, həm iqtisadi sahə-vam etdiriləcək. Yəni, son illərin təcrübəsi onu göstərir ki, bu, bir dəfə atıl-an addım deyil, bu, müntəzəm olaraq atılan addımlardır və iqtisadi imkan-larımız artdıqca, əlbəttə ki, gələcəkdə də buna oxşar addımlar atılacaq.

Real Televiziya və Radio Nəsrin SALMANOVA: Cənab Prezident, 2022-ci il Azərbaycanın neqliyyat, tranzit və logistika potensialını yüksəltdi. Rusiya-Ukrayna müharibəsinin nəzərə alsaq, artıq yeni neqliyyat istiqamətində böyük ehtiyac var. Azərbaycanın keçən Orta Dəhliz və məhz Orta Dəhliz layihəsinin inkişafında çox vacib yeri olan Zəngəzur dəhlizi ilə bağlı soruşmaq istəyirdim. Məhz bu məsələlərin reallaşma perspektivini və bu dəhlizin region üçün əhəmiyyətini necə qiymətləndirirsiniz?

Prezident İlham ƏLİYEV: Biz neqliyyat sahəsində layihələri uzun il-lərdir ki, icra edirik. Rusiya-Ukrayna müharibəsi bizim gördüyümüz işlərin əhəmiyyətini daha da artırmışdır. An-caq bir daha demək istəyirəm, biz bu sahəyə uzun illərdir böyük vəsait qo-yuruq, sormayə qoyuruq. Beləliklə, Azərbaycan arazisində həm Orta Dəhlizə bağlı, həm Şimal-Cənub neqliyyat dəhlizi ilə bağlı bütün əsas işləri yekunlaşdırırıq. Sadəcə olaraq, biz indiki dövrün yekununu bir hissəsinə biz idarə edirik. Sadəcə olaraq, biz müştərək tarifi siyasətinə həyata keçirmək-lə bu yolu iqtisadi cəhətdən daha colb-edici etməliyik. Hesab edirəm ki, bu-rada da danışıqlar müsbət istiqamətdə gedir. Yəni, təkcə Orta Asiya ölkə-lərinin gücündən deyil, həm də Avropa ölkə-lərinin gücündən istifadə etməliyik və oraya Avropa istiqamətindən gedən yükləri nəzərə alsaq görürük ki, hətta

kanları gözələnən yüklərin həcmi üçün məhduddur. Çünki biz hesab edirik ki, təkcə Şimal-Cənub neqliyyat dəhlizi ilə Azərbaycan ərazisindən mərhələli qaydada 15 milyon tondan 30 milyon tona qədər yük daşıma bilər. Yəni, bu, çox böyük rəqəmdir. Hazırda Azərbaycanın bütün tranzit imkan-larını bunun kiçik bir faizini təşkil edir. Ona görə Şimal-Cənub neqliyyat dəh-lizi Orta Dəhlizlə rəqabət apara bil-əcək layihədir. Nəzərə alsaq ki, Rusi-ya-Ukrayna müharibəsinin başlanma-sından sonra siz də qeyd etdiyiniz ki-mi, bu, Rusiya üçün əsas prioritet mə-sələlərdən birinə çevrilir.

Orta Dəhlizlə gəldikdə isə, bu isti-qamətdə biz ardıcıl siyasət aparırıq. Bildiyiniz kimi, beş il bundan əv-əl Bakı-Tbilisi-Qars dəmir yolunun açılışını etdik. Onu da bildirməliyəm ki, bu layihənin təşəbbüskarı da biz olmuşuq və bu layihənin icrası çox çəkdik. Çünki burada həm siyasi çətin-liklər var idi, bəzi böyük Qərbi ölkə-ləri bu layihənin ileyhinə çıxış edirdilər və çox ciddi maneələr törədirdilər. Səbəbi də ondan ibarət idi ki, bu, Er-mənistan faktiki olaraq konarda sax-layan bir layihədir. Yəni, erməni-pö-rəstlik bu layihənin icrasında da özünü göstərdi. Yəni, biz bir neçə il itirdik. Digər problem maliyyə çatışmazlığı idi. Çünki bu layihəyə vəsait qoymaq istəyənlər yox idi. Beynəlxalq mali-yyə qurumlarına etdiyimiz müraciətlər cavabsız qalmışdır. Sadəcə olaraq, biz nəftdən ilkin gəlirləri əldə edəndən sonra artıq özümüzü bu layihəyə böyük vəsait ayırırdıq. Bildiyiniz kimi, Gü-rücistan 775 milyon dollar kredit ver-mişdir və bu layihə reallaşdı. Hazırda biz bu layihənin genişləndirilməsi ilə ciddi məşğuluq. Keçən il artıq göstəriş verilməmişdir və bütçədən 100 milyon dollardan çox vəsait ayrılacaq, onun bir hissəsi artıq ayrılıb. Biz, əlbəttə ki, onlardan da istifadə edirik, o cümlədən limanların biri Azərbaycanca məxsusdur. Amma yenə də gözələnən yüklərin əgər həcmi nəzərə alsaq, görürük ki, bu da çatmayacaq. Çünki keçən il mənim Orta Asiya ölkələrinin rəhbərləri ilə çoxşaxəli görüşlərim olub və deyə bilərəm ki, hər bir görüş-də bu mövzu müzakirə edilirdi.

Orta Asiyadan gedən yüklər üçün də yeni yollar olmalıdır. Xəzər üzərindən keçən yol vaxt baxımından çox cəlbədidir. Eyni zamanda, biz müştərək tarifi siyasətinə həyata keçirmək-lə bu yolu iqtisadi cəhətdən daha colb-edici etməliyik. Hesab edirəm ki, bu-rada da danışıqlar müsbət istiqamətdə gedir. Yəni, təkcə Orta Asiya ölkə-lərinin gücündən deyil, həm də Avropa ölkə-lərinin gücündən istifadə etməliyik və oraya Avropa istiqamətindən gedən yükləri nəzərə alsaq görürük ki, hətta

biz bütün bu layihələri icra etsək və genişləndirsək, yenə də çatmayacaq. Ona görə Zəngəzur dəhlizinin iqtisadi dəhlizi ilə Azərbaycan ərazisindən mərhələli qaydada 15 milyon tondan 30 milyon tona qədər yük daşıma bilər. Yəni, bu, çox böyük rəqəmdir. Hazırda Azərbaycanın bütün tranzit imkan-larını bunun kiçik bir faizini təşkil edir. Ona görə Şimal-Cənub neqliyyat dəh-lizi Orta Dəhlizlə rəqabət apara bil-əcək layihədir. Nəzərə alsaq ki, Rusi-ya-Ukrayna müharibəsinin başlanma-sından sonra siz də qeyd etdiyiniz ki-mi, bu, Rusiya üçün əsas prioritet mə-sələlərdən birinə çevrilir.

Orta Dəhlizlə gəldikdə isə, bu isti-qamətdə biz ardıcıl siyasət aparırıq. Bildiyiniz kimi, beş il bundan əv-əl Bakı-Tbilisi-Qars dəmir yolunun açılışını etdik. Onu da bildirməliyəm ki, bu layihənin təşəbbüskarı da biz olmuşuq və bu layihənin icrası çox çəkdik. Çünki burada həm siyasi çətin-liklər var idi, bəzi böyük Qərbi ölkə-ləri bu layihənin ileyhinə çıxış edirdilər və çox ciddi maneələr törədirdilər. Səbəbi də ondan ibarət idi ki, bu, Er-mənistan faktiki olaraq konarda sax-layan bir layihədir. Yəni, erməni-pö-rəstlik bu layihənin icrasında da özünü göstərdi. Yəni, biz bir neçə il itirdik. Digər problem maliyyə çatışmazlığı idi. Çünki bu layihəyə vəsait qoymaq istəyənlər yox idi. Beynəlxalq mali-yyə qurumlarına etdiyimiz müraciətlər cavabsız qalmışdır. Sadəcə olaraq, biz nəftdən ilkin gəlirləri əldə edəndən sonra artıq özümüzü bu layihəyə böyük vəsait ayırırdıq. Bildiyiniz kimi, Gü-rücistan 775 milyon dollar kredit ver-mişdir və bu layihə reallaşdı. Hazırda biz bu layihənin genişləndirilməsi ilə ciddi məşğuluq. Keçən il artıq göstəriş verilməmişdir və bütçədən 100 milyon dollardan çox vəsait ayrılacaq, onun bir hissəsi artıq ayrılıb. Biz, əlbəttə ki, onlardan da istifadə edirik, o cümlədən limanların biri Azərbaycanca məxsusdur. Amma yenə də gözələnən yüklərin əgər həcmi nəzərə alsaq, görürük ki, bu da çatmayacaq. Çünki keçən il mənim Orta Asiya ölkələrinin rəhbərləri ilə çoxşaxəli görüşlərim olub və deyə bilərəm ki, hər bir görüş-də bu mövzu müzakirə edilirdi.

İlqar MİKAYILOĞLU: Zəngəzurla bağlı bir məqama da toxunmaq istəyirdim. Ötən ilin əvvəlində bizə ver-diyiniz müsahibədə Naxçıvanda ac-dadların mazarlarını ziyarətə bağlı suala cavab olaraq demişiniz ki, bu faktı Şuşanın azad edilməsindən sonra Ulu Öndərin mazarının ziyarətinin davamı hesab etməkdə doğru düşüncüdür və sitat kimi həmin məqamı istəyirdim deyim. Siz demişiniz ki, "Bə-lilə belədir, mən təşəkkür edirəm ki, siz bunu belə qəbul etdiniz. Bəli, məhz bu idi mənim ürəyimdə olan fikirlərim və ürəyimdə olanları mən hələ ki, demə-

yəcəyəm". İndi icazə verin soruşum, məhz Qərbi Azərbaycan İcması ilə bağlı görüşdə dedikləriniz məhz ürəyinizdə olan idi, yoxsa hələ də demədiyiniz nələrsə var?

Prezident İlham ƏLİYEV: Yox, prinsipə mən hesab edirəm ki, yavaş-yavaş bu mövzu ilə bağlı biz görək öz fikirlərimizi bölüşək. Qərbi Azərbaycan İcması ilə görüşünə əsasən hesab edirəm ki, ilin əvvəlində götdürdüyünüz o sözlərimin davamı olaraq bir qədər daha dərinə getdik. Bu gün sirsir deyil ki, Qərbi Azərbaycan İcması uzun il-lər deportasiyaya məruz qalmış icma kimi öz hüquqlarından məhrum idi. Əlbəttə ki, Qarabağ dərdi, problemi olan yerdə Qərbi azərbaycanlıların hüquqlarından danışmaq bəlkə də vaxtından əvvəl atılan bir atəşə bənzə-yəyə bilərdik. Amma bu gün hesab ed-irəm ki, biz tam haqlı olaraq bu mövzu-nu artıq beynəlxalq arenaya çıxarmı-yıq. Mənim tövsiyələrim, yəni, dekabrın 24-də verdiyim tövsiyələr yerinə yetirilir. Xüsusi işçi qrupu yaradılıb, verdiyim bütün tapşırıqlar və eyni za-manda, yerlərdən gələn təkliflər əsa-sında bəz vahid konsepsiya üzərində işə başlanmışdır. Əlbəttə ki, Qərbi azər-baycanlılar öz dədə-baba torpaqlarına qayıtmalıdır, bu, onların hüququdur, bütün beynəlxalq konvensiyalar bu hüququ onlar üçün tanıyır. Biz də Azərbaycan dövləti olaraq ölimizdən gələnə etməliyik ki, bu hüququ təmin edək. Yəni də mən orada da icmanın nümayəndələri ilə görüş zamanı de-mişdim ki, biz bunu sülh yolu ilə et-mək istəyirik və öminəm ki, buna nail olacağıq. Çünki bu gün bizim məkan-da, ümumiyyətlə, Avrasiya məkanın-da monodövlətlər yoxdur və Ermənistan üçün də yaxşı olar ki, necə deyər-lər, bu monodövlət damğasını öz üz-ərindən götürsün. Bunun ən yaxşı və ən ədalətli yolu Qərbi azərbaycanlıların öz doğma torpaqlarına qayıtmalarıdır.

Mən, eyni zamanda icmanın nü-mayəndələri ilə görüş zamanı demiş-dim ki, onların deportasiyadan sonra boşaldıqları kəndlərə demək olar həyat yoxdur. İndi videogörüntülər var, digər sənədlər var, o kəndlərə gə-dən var. Görürük ki, orada hər şey dağıdılıb və həyat yoxdur. Ona görə onların oraya qayıtmaları onların evlə-rini zəbt etmiş, başqa yerlərdə - Qara-bağdakı kimi zəbt etmiş ermənilərə də problem yaratmayacaq. Çünki onların oraya qayıtmaları orada yaşayan er-mənilərin oradan çıxarılması demək deyil. Çünki o kəndlər boşdur və biz, əlbəttə ki, ölmizdə olan bütün imkan-lardan istifadə edəcəyik. Necə ki, vax-t ilə Qarabağ mövzusu bütün Azərbaycan xalqını birləşdirir və biz istəyimizə nail olduq, eyni yanaşmanı burada da görməliyik. Əlbəttə, burada media nümayəndələrinin fəaliyyətinə böyük ehtiyac var - həm ölkə daxilində, həm xaricdə. Mən bu barədə də fikirlərimi bildirmişəm. Yəni, çox geniş proqram hazırlanır.

Bir şeyi də demək istəyirəm, bi-zim bütün proqramlarımız bütün sahə-lərdə bir qayda olaraq icra edilir. Biz heç vaxt reallaşmasın mümkün olma-yən təşəbbüslərlə çıxış etmirik. Ona görə bu sahədə də artıq proqramın üzərində iş gedir. Öminəm ki, biz bu-na da nail olacağıq və tarixi ədaləti bərpa edəcəyik.

CBC Telekanalından Sənan RZAYEV: Cənab Prezident, keçən il Azərbaycan tərəfindən Avropanın, Avropa İttifaqının enerji təhlükəsizliyinin təmin edilməsinə kömək göstərilməsi yolunda daha bir neçə addım atılıb. İyulun 18-də Avropa Komissiyasının Prezidenti Ursula Fon der Layen Bakıda oldu. Azərbaycan ilə Avropa İtti-faqı arasında energetika sahəsində strateji tərəfdaşlıq haqqında Memo-randum imzalandı. Cənab Prezident, bilmək istəyirdim, Siz həmin ideyanın reallaşdırılması sürətini bütövlükdə necə qiymətləndirirsiniz və bu Memo-randum, həm də Avropa İttifaqına istar-cari ildə, istərsə də qarşdakı ildə nə-lər vəd edir?

Prezident İlham ƏLİYEV: Bu, Azərbaycanın neft-qaz sahəsinin inki-şafında əlamətdar hadisədir. Əlbəttə, Avropa Komissiyasının Prezidentinin səfəri Avropa Komissiyasının və şəx-sən xanım Ursula Fon der Layenin bu məsələyə ayırdığı diqqətə dəlalət edir.

Xalqımız 2023-cü il üçün də nikbin ola bilər

Azərbaycan bütün hədəflərinə çatacaq

Əvvəli 5-ci sahə.

Əlbəttə ki, təhlükəsizlik məsələləri də ciddi nəzərə alınmalıdır. Çünki əfsuslar olsun ki, 279 azərbaycanlı mina partlayışlarında ya həlak oldu, ya da ki, öz sağlamlığını itirdi. Ona görə oraya qayıdaçq soydaşlarımız çox ehtiyatlı olmalıdırlar, ancaq icazəli yerlərə getməyiblər. Artıq biz bu il Böyük qayıdışın sürətli inkişaf mərhələsinə başlayırıq.

Əlbəttə ki, infrastruktur olmadan insanları köçürmək mümkün deyildi. Elektrik enerjisi ilə bağlı bütün məsələlər həll olundu. Bütün Qarabağ və Şorqi Zəngəzur vahid bir enerji şəbəkəsinə qoşuldu. Biz azad olunmuş torpaqlarda 11 su elektrik stansiyasını inşa etdik və onların generasiya gücü təqribən 55 meqavata yaxındır. Yəni, bu, böyük rəqəmdir və bölgəni indiki şərətdə tam təmin edir. Bu, ümumi sistemdə olduğu üçün əlbəttə ki, bərpalanan enerji növlərinin bizim enerji balansımızda payını da artırır. Hazırda 7 stansiyanın inşası gedir və bütövlükdə orada 50-yə yaxın su elektrik stansiyası qurulacaqdır.

Bu il Cəbrayıl-da Günəş Elektrik Stansiyasının inşasına başlanılıb. Əkin işləri gedir, çünki müharibədən dərhal sonra göstəriş verildi ki, ərzaq təhlükəsizliyini təmin etmək üçün, yəni, buna yaxınlaşmaq üçün vaxt itirmədən işlərə başlayaq. Təqribən 60 min hektarda taxıl səpinə aparılmışdır.

Bağçılıq inkişaf edir, sənaye parkları. Məsələn, Ağdam Sənaye Parkında artıq 40 milyon manatlıq investisiya layihələri təsdiqləndi, Cəbrayıl Sənaye Parkında 10 milyonluq. Yəni, bunlar o bölgələr üçün kifayət qədər böyük məbləğdir. Müəssisə sahibləri üçün kifayət qədər çoxdur. Məndən çox kiçik sahibkar müəssisə sahibləri, bütün müəssisələrə baxılır.

İki min kilometrədən çox avtomobil yolu salınır, körpülər tikilir. Körpülərin sayı bəlkə 100-dən çox olacaqdır. Təsdiq edilmiş layihələr çərçivəsində 50 kilometr uzunluğunda tunellər çəkilir. Təsəvvür edin, 50 kilometr tunel nə deməkdir. Yəni, çox tələsirmədən, tələsirmədən. Amma, eyni zamanda, özü-

mə deyirik ki, tələsmək olmaz, hər şey qayda-qanunla olmalıdır, tender olmalıdır, bütün şəhərsalma qaydaları təmin edilməlidir. Ona görə bu Baş planların təsdiqlənməsi, sonra inşaat işlərinin başlanması bir qədər çox çəkir. Əlbəttə ki, bu, məni narahət edir, amma digər tərəfdən biz sifirdən başlayırıq. Elə bir məkan qurmalıyıq ki, bu, 30 il həsrət içində yaşayanlar üçün təsəlli olsun. Onlar buna layıqdırlar. Digər tərəfdən, dünyaya da göstərmək, bax, torpağın sahibləri qayıdıb, bax, vıran qoyulmuş torpaqlar görün, güllüstanla çevrilib.

Eyni zamanda mən onu da bir dəfə demişəm, bir daha demək istəyirəm, orada - Qarabağ və Zəngəzurda təbii qayda ilə yaşamaq sonra bütün ölkə üzrə də təbii olunaçaq, o cümlədən idarəetmə mexanizmi. İndi biz yeni idarəetmə modeli üzərində işləyirik. Əlbəttə, kadr potensialı çox önəmlidir. Həmçinin eyni zamanda, azad edilmiş torpaqlarda daha çevik, daha operativ, bürokratiyaya, xoşagəlməz hallara qurşanmamış yeni strukturlar yaradılıb. Yəni, bu təcrübəni biz sonra tədricən ölkəmizin digər hissələrinə keçirəcəyik.

Böyük suvarma layihələri. Bizi ermənilər suyumuzdan da məhrum etmişdilər. Su ehtiyatlarımızın 25 faiz mənbəyi Kolbəcər, Laçın, Zəngəzurda. Həm o bölgəni su ilə təmin edəcəkdir, o cümlədən içməli su ilə, eyni zamanda, ölkəmizin digər rayonlarına da su borularının çəkilişi nəzərdə tutulur. Yəni, çox genişmiqyaslı planlarımız var və necə deyirlər, Allah nəsib edərsə, onların hamısını icra edəcəyik.

Bu, doğrudan da böyük xoşbəxtlikdir. Həm müharibədə qalib olmaq, xalqımızın ümidlərini doğrultmaq, eyni zamanda, qurub-yaratmaq - bundan böyük xoşbəxtlik ola bilməz. Bu, bir daha xalqımızın böyüklüyünü göstərir ki, xalqımız doğrudan da uzun illər ərzində öyilmədi və öz kimliyini unutmadı. Zəngilanın Ağalı kəndində uşaqların baxışlarını, güllülərini görəndə vallah, adam sanki uçur. Axı onlar bu yerləri ancaq kitablarda görüblər, məktəblərdə eşidiblər, valideynlərindən, babalarından, nonələrindən eşidiblər, amma indi gəlirlər

oraya. Torpaq çəkir və əminəm ki, bizim keçmiş köçkünlərimizin hamısı qayıdacaq.

Tofiq ABBASOV: Cənab Prezident, icazənilə, axırıncı sual verək, Sizi yormayacaq, olarmı?

Prezident İlham ƏLİYEV: Olar.

Tofiq ABBASOV: Dünya nizamı son dərəcə bədbin təəssürlərlə oyaqdır. Görürük ki, problemlə vəziyyətdir və uzun sürən böhranlar, münaqişələr nəinki həllini tapmır, əksinə, bəzi qüvvələrin ucubandan onlar kəskinləşir. Belə olduqda bir deyim yada düşür ki, məkan boşluğu sevmir. Çünki bəzi qüvvələr haqiqətən də boşluğa can atırlar. Ancaq Sizin rəhbərliyinizlə Azərbaycan qlobal integrasiya prosesinə doğru addım atmaq üçün böyük töhfələr verir və bunu görmək mümkün deyildir. Məsələn, ötən il Siz İtaliyada səfərdə olarkən Çernobilyada, dünyada məşhur olan "Ambrosetti evi" beynəlxalq inteqrasiya prosesinə daxil olmaq üçün böyük maraqla qarşıladı. Təbii ki, Siz orada, ilk növbədə, beynəlxalq institutların vəzifələrindən danışdınız və onları nəzərə almadan haradasa boşluqlara yol verirlər, digər tərəfdən öhdəliklərinə yerinə yetirə bilmirlər. Siz orada çox dəyərli fikirlərinizi səsləndirdiniz. Azərbaycanın indi yeni formalaşmaqda olan sosial-iqtisadi, qlobal nizam konfigurasiyasındakı rolunu Siz necə təxmin edirsiniz və bizim payımız yaqın ki, bu proseslərdə durmadan artacaq. Bax, bu parametrləri necə dəyərləndirmək olar?

Prezident İlham ƏLİYEV: Bizim xarici siyasətimizin əsas istiqaməti və məqsədi beynəlxalq müstəvidə ölkəmiz üçün daha münbit şərait yaratmaqdır ki, ölkə daxilindəki proseslər müsbət məcrada davam etsin. Uzun illər Azərbaycanda, ölkə daxilində hər hansı bir risklər, təhdidlər yoxdur. Mümkün olan bütün risklər, təhdidlər hüduqlarımızın konarında formalaşır. Özümlü təhdidlərdən qorumaq üçün əlbəttə ki, xarici siyasət, o cümlədən hərbi siyasət öz rolunu oynamalıdır. Ona görə bizim siyasətimiz həmişə əməkdaşlıq hesablanmışdır. Əgər

kimsə bizdən yardım istəyirsə, çalışırıq ki, kömək göstərək, daha çox dost qazanaq. Bu, Qarabağ məsələsini həll etmək üçün əlbəttə ki, biz dünya ictimaiyyətinə inandırmalıyıq. Çünki erməni təbliğatı uzun illər bizə qarşı çalışır, işləyirdi və dünyada öz yerimizi bilməliyəmiz və möhkəmləndirməliyik. Yenə də əsas məsələ xaricdən gözlənilən mümkün riskləri sıfıra endirməkdir ki, bu qədər buna müvəffəq olmuşuq və bu gün müzakirə mövzusu olan atılan addımlar da məhz buna hesablanır.

BMT-yə gəldikdə isə BMT-yə bizim münasibətimiz indiki bəllidir. Təhlükəsizlik Şurasının dörd məsləhətçisi, biz özümlü ləyaqətlə aparırıq, verdiyimiz sözə əməl edirik və bizə qarşı hörmət də artı, rəğbət də artı. Mən Qoşulmama Hərəkatına sədr seçilməyimi də bunun nəticəsi olaraq görürəm. Çünki bu təsisatda ələ ölkələr var ki, bir-biri ilə əzəli dost deyillər. Amma Azərbaycan iki dəfə yekdil fikirlə dəstəklədilər - həm seçildə, həm də ki, sədrlik müddətində uzaqlandı. Bu platforma bizə əlavə imkanlar verdi ki, öz niyyətimizi, siyasətimizi də göstərək, xüsusilə COVID dövründə. Həm beynəlxalq tədbirlər, o cümlədən Zirvə Görüşü, BMT Baş Assambleyasının Xüsusi Sessiyasının təşkilatı, 80-dən çox ölkəyə maddi-humanitar yardımın göstərilməsi - bütün bunlar Azərbaycan tərəfindən edildi. Deyə bilərəm ki, dünyada o qədər də çox ölkələr yoxdur ki, bunu bizim qədər edirlər. Bunu biz təmənənəsiz edirik. Ona görə ki, bizi daha yaxşı tanıyırlar, bizi dəstəkləyirlər, lazım olan anda bizim yanımızda olurlar, necə ki, biz bunu artıq danışırdıq və hadisələr zamanı gördük.

İndi isə xüsusilə Rusiya-Ukrayna müharibəsindən sonra yeni dözümlü yaradılması artıq bəllidir, bu üçünlük rotasiya prinsipi əsasındadır. Bir yer də Qoşulmama Hərəkatına verilməlidir və orada sədrlik edən ölkə, - indiki Azərbaycan demirəm, bizim sədrliyimiz bu il başa çatır, - yəni, sədrlik edən ölkə, o daimi yerə olmalıdır, əgər veto hüququ qalacaqsa, onda o yeni iki üzvə də veto hüququ verilməlidir. Çünki Qoşulmama Hərəkatında

gədən proseslərdir. Biz bu yeni dünyada özümlü necə görürük, harada görürük, əlbəttə ki, bunu biz çox dəqiq müəyyən etməliyik. Çünki biz həmişə reallığa söykənliyik və qarşımıza qeyri-real hədəfləri qoymamalıyıq, bölgədə və dünyada öz yerimizi bilməliyik və möhkəmləndirməliyik. Yenə də əsas məsələ xaricdən gözlənilən mümkün riskləri sıfıra endirməkdir ki, bu qədər buna müvəffəq olmuşuq və bu gün müzakirə mövzusu olan atılan addımlar da məhz buna hesablanır.

BMT-yə gəldikdə isə BMT-yə bizim münasibətimiz indiki bəllidir. Təhlükəsizlik Şurasının dörd məsləhətçisi, biz özümlü ləyaqətlə aparırıq, verdiyimiz sözə əməl edirik və bizə qarşı hörmət də artı, rəğbət də artı. Mən Qoşulmama Hərəkatına sədr seçilməyimi də bunun nəticəsi olaraq görürəm. Çünki bu təsisatda ələ ölkələr var ki, bir-biri ilə əzəli dost deyillər. Amma Azərbaycan iki dəfə yekdil fikirlə dəstəklədilər - həm seçildə, həm də ki, sədrlik müddətində uzaqlandı. Bu platforma bizə əlavə imkanlar verdi ki, öz niyyətimizi, siyasətimizi də göstərək, xüsusilə COVID dövründə. Həm beynəlxalq tədbirlər, o cümlədən Zirvə Görüşü, BMT Baş Assambleyasının Xüsusi Sessiyasının təşkilatı, 80-dən çox ölkəyə maddi-humanitar yardımın göstərilməsi - bütün bunlar Azərbaycan tərəfindən edildi. Deyə bilərəm ki, dünyada o qədər də çox ölkələr yoxdur ki, bunu bizim qədər edirlər. Bunu biz təmənənəsiz edirik. Ona görə ki, bizi daha yaxşı tanıyırlar, bizi dəstəkləyirlər, lazım olan anda bizim yanımızda olurlar, necə ki, biz bunu artıq danışırdıq və hadisələr zamanı gördük.

İndi isə xüsusilə Rusiya-Ukrayna müharibəsindən sonra yeni dözümlü yaradılması artıq bəllidir, bu üçünlük rotasiya prinsipi əsasındadır. Bir yer də Qoşulmama Hərəkatına verilməlidir və orada sədrlik edən ölkə, - indiki Azərbaycan demirəm, bizim sədrliyimiz bu il başa çatır, - yəni, sədrlik edən ölkə, o daimi yerə olmalıdır, əgər veto hüququ qalacaqsa, onda o yeni iki üzvə də veto hüququ verilməlidir. Çünki Qoşulmama Hərəkatında

cəmləşən ölkələrin sayı 120-dir. Dünya qütbləşib və qarşudurma dərinləşir. Qərblə Rusiya arasında uçurum dərinləşəcək, mən belə görürəm. Müharibənin nəticələri əlbəttə ki, buna təsir edəcək, müharibə başa çatandan sonra. Amma bu qarşudurma və inamsızlıq uzun sürən bir prosesdir. Bu boşluq təbii ki, bu vakuuma ola bilməz. Kim ola bilər burada güc mərkəzi? Mən hesab edirəm, Qoşulmama Hərəkatının və İslam Əməkdaşlıq Təşkilatının bir üzvü.

Biz Qoşulmama Hərəkatının institusionalaşdırılması ilə bağlı çox işlər aparırıq - parlament platforması, Gənclər Şəbəkəsi yaradıldı. Bizim fəallığımız məhz buna hesablanır, çünki bu təsisatın potensialı var, sadəcə olaraq, liderlik lazım idi. Hesab edirəm ki, Azərbaycanın təmsilində bütün ölkələr bu liderliyi gördü və bizim qoyduğumuz siyasət artıq bizdən sonra da davam etdirilməlidir. Yəni, biz imkan verməliyik Qoşulmama Hərəkatı yəni də əvvəlki səviyyəyə düşsün ki, heç bir yerə də adi, sayını da yox idi, açıq danışıqlıq.

Əlbəttə ki, ölkəmizin yerini düzgün seçməliyik, qarşıya qeyri-real xülyələrlə dolu hansısa bir hədəf qoymamalıyıq. Bizim real məqsətlərimiz təmin edilməlidir. Maraqları təmin etmək üçün bizdə imkanlar var, həm siyasi, həm iqtisadi, həm hərbi, həm diplomatik, istənilən imkanlar var. Biz öz gücümüzü də çox ehtiyatla istifadə edirik. Uzun məsafəyə qaçan atletlər adətən öz qaçış tempini ələ nizamlayırlar ki, nəticədə birinci olsunlar, biz də ələ ona bənzəyən bir stayerik, amma lazım olanda sprinti də işə salırıq.

Tofiq ABBASOV: Cənab Prezident, çox sağ olun, biz bu gün çox müəssir olduq. Nəyə görə? Çünki biz tez-tez informasiya bolluğunu görürük, amma həm də onunla bərabər, haqiqət qütlüyü özünü əks etdirir. Bu gün isə biz Sizin sayınızda tam əks mənzərənin şahidi olduq. Bizi vaxt ayırdığınıza, çox maraqlı söhbətə görə Sizə artıq dərin minnətdarıq. Bir də əlbəttə ki, hamımız daha çox Sizin proqnozlarla bağlı fikirlərinizi gözləyirik, çünki

yeni il başlayıb. Təbii ki, zəminmə, 2023-cü il heç də asan olmayacaq, bəlkə də çox çətin olacaq. Ancaq Sizin rəhbərliyinizlə Azərbaycanın qazandığı uğurlar bizdə əminlik yaradır ki, yeni çağırışları da, yeni sınaqları da alnacaq, üzünə şəkildə qarşılaya biləcəyik. Çünki Sizin uğurlarınız bizim xalqımızın, bizim dövlətimizin uğurlarıdır və o uğurlar bizə ruh verir. Çox sağ olun, yorulmayın və həmişə müvəffəq olun.

Prezident İlham ƏLİYEV: Sağ olun, sizə təşəkkür edirəm. Suallarınız mənə imkan verdi ki, biz bu vacib mövzularla bağlı danışırıq. Düzüdü, mən tez-tez Azərbaycan ictimaiyyətinə müəssirəm. Hesab oluna bilər ki, bütün vacib mövzularla bağlı fikrimi bildirməyə, həmişə belə olub. Amma müəssirəm də öz formatı, öz xüsusiyyəti var. Bir çıxışda, yaxud da ki, bir neçə çıxışda bəlkə də bütün bu məsələləri əhatə etmək mümkün deyil. Çünki çıxışlar adətən bir qayda olaraq hansısa tədbirdə bir mövzuya aid olur. Onu da demək istəyirəm, mən şübhə etmirəm ki, biz istədiyimizə nail olacağıq. Çünki yenə də deyirik, bizim keçmişimiz, hədəfə doğru gətdiyimiz sürət və nəticələr bunu deməyə əsas verir. Əminəm ki, 2023-cü ildə biz çox yaxşı anlar gözləyirik. Çünki bilirsiniz, dünyada mümkün olmayan bir şey yoxdur. Qayıdırıq Laçın-Xankəndi yolunda kimi hərbi aksiyaya. Kimin ağlına gələ bilər ki, 2022-ci ildə - müharibədən cəmi iki il sonra artıq tamamilə yeni bir vəziyyət yaranacaq. Yaxud da ki, sentyabr qayıdaq. Kimin ağlına gələ bilər ki, bu gün Ermənistan haqsız olaraq bizi işğalda ittiham edəcək. İki il, üç il bundan əvvəl əgər kimsə bunu desəydin, deyərdi ki, deyəson sənin başın xarab olub, belə sadə dilə desək. Amma mümkün olmayan heç nə yoxdur, bizim ölməzdir. Amma biz ədalət istəyirik, ancaq ədalət. Pozulmuş ədalət bərpə edirik, hələ tam bərpə etməmişik, amma bərpə edəcəyik, mənim şübhəm yoxdur və əminəm ki, Azərbaycan xalqı da bu nikbinliyi bölüşür. Bir daha sağ olun.

Tofiq ABBASOV: Sağ olun, çox sağ olun, təşəkkür edirik.

Bakıda keçiriləcək 74-cü Beynəlxalq Astronavtika Kongresinin Təşkilat Komitəsinin ilk iclası olub

Yanvarın 10-da Azərbaycan Respublikasının Baş naziri Əli Əsədovun sədrliyi ilə 2023-cü il 2-6 oktyabr tarixlərində Bakı şəhərində 74-cü Beynəlxalq Astronavtika Kongresinin keçirilməsi ilə əlaqədar Prezident İlham Əliyevin sərəncamı ilə yaradılmış Təşkilat Komitəsinin ilk iclası keçirilib.

AZƏRTAC xəbər verir ki, iclası açan Təşkilat Komitəsinin sədri Ə.Əsədov ilk dəfə 1950-ci ildə Paris şəhərində keçirilmiş kongresin dünyada kosmik sahə üzrə ən nüfuzlu tədbir hesab olunduğunu bildirdi. Tədbirin miqyasını və önəmini nəzərə alaraq onun yüksək səviyyədə təşkil edilməsini mühüm əhəmiyyət kəsb etdiyini vurğuladı.

Diqqətə çatdırıldı ki, Azərbaycan artıq bir dəfə, 1973-cü ildə Beynəlxalq Astronavtika Kongresinə evsahibliyi edib - Sovet İttifaqında ilk və yeganə kongres o vaxt Ulu Öndər Heydər Əliyevin şəxsi nüfuzu sayəsində Bakı şəhərində keçirilib. Vurğulandı ki, Ümummilli Liderin hərtərəfli inkişaf kursunu uğurla davam etdirən Prezident İlham Əliyevin say-

lari nəticəsində 50 ildən sonra Azərbaycanın bu mötəbər tədbirə artıq müstəqil dövlət kimi yenidən evsahibliyi etməsi rəmzi mənə daşıyır.

Dövlət başçısının düşünülmüş və uzaqgörən siyasəti sayəsində Azərbaycanın bütün sahələrdə, həmçinin beynəlxalq aləmdə mühüm nailiyyətlər qazandığı, o cümlədən vacib və aparıcı istiqamətlərdən olan müasir texnologiyalar və kosmik sənaye sahələrində bö-

yük uğurla imza atdığı qeyd edildi.

Son illər ərzində ölkəmizdə bir çox mötəbər beynəlxalq tədbirlərin yüksək səviyyədə təşkil edilməsi dünyada böyük nüfuzla malik Beynəlxalq Astronavtika Federasiyası tərəfindən 2019-cu ilin oktyabrında ABŞ-nin paytaxtı Vaşinqton şəhərində keçirilmiş Baş Assambleya çərçivəsində Bakı şəhərinin gərgin və çətin rəqəbat şəraitində növbəti konqre-

sə ev sahibi seçilməsini şərtləndirən əsas amillərdən biri kimi seçiyəndirildi.

Bütün bu nailiyyətlərin kongresin ən yüksək səviyyədə keçirilməsinə şərait yaradacağına əminlik ifadə olundu. Bu məqsədlə kongresin keçirilməsi ilə bağlı Tədbirlər Planının hazırlanması və icra edilməsi üçün Nazirlər Kabineti tərəfindən aidiyyəti üzrə müvafiq tapşırıq verildiyi diqqətə çatdırıldı. Daha sonra kongresə hazırlıq

məqsədilə görülməli işlər və Tədbirlər Planının icrası ilə bağlı rəqəmsal inkişaf və neqliyyat naziri, Təşkilat Komitəsi sədrinin müavini Rəşad Nəbiyev geniş təqdimatla çıxış etdi.

İclasda Bakı kongresinə hazırlıq işlərinə dair müzakirələr aparıldı, Tədbirlər Planında qarşıya qoyulan vəzifələrin vaxtında və keyfiyyətlə icra olunması ilə bağlı Təşkilat Komitəsinin üzvlərinə müvafiq tapşırıqlar verildi.

Ceyhun Bayramov ATƏT-in sədrini bölgədəki vəziyyət barədə məlumatlandırıb

Yanvarın 10-da Azərbaycan Respublikasının xarici işlər naziri Ceyhun Bayramov və Şimali Makedoniyanın xarici işlər naziri, ATƏT-nin fəaliyyətdə olan sədri Buyar Osmani arasında telefon danışığı olub.

Xarici İşlər Nazirliyinin Mətbuat xidməti idarəsindən AZƏRTAC-a bildiriblər ki, telefon danışığı zamanı Şimali Makedoniyanın 2023-cü ildə ATƏT-də sədrliyi, Azərbaycan-ATƏT münasibətləri, Azərbaycan və Şimali Makedoniya arasında ikitərəfli əməkdaşlıq gündəliyinin aktual məsələləri, o cümlədən bölgədə mövcud vəziyyət müzakirə olub.

Nazir Ceyhun Bayramov bölgədəki cari vəziyyət, Azərbaycan və Ermənistan arasında münasibətlərin normallaşma prosesi istiqamətində Azərbaycan tərəfindən atılan addımlar, Ermənistanın sülh müqaviləsi üzrə danışıqlar prosesi-nə yaratdığı maneələr barədə qarşı tərəfi məlumatlandırıb.

Nazir Ermənistanın üçtərəfli Bəyanat çərçivəsində öhdəliklərini kobud şəkildə pozaraq yalnız humanitar məqsədlər üçün nəzərdə tutulmuş Laçın yolundan Azərbaycanın qeyri-qanuni istismar olunmuş mineral resurslarının Ermənistanla daşınması, o cümlədən Ermənistanın Azərbaycanı 2021-ci il istehsalat minalarını gətirməsi ilə mənə təhdidini davam etdirməsi, Azərbaycan ərazisindən hələ də çıxarılmamış erməni silahı qüvvələrinin təminatı, üçüncü ölkə vətəndaşlarının qanunsuz keçidi məqsədilə sui-istifadə olunduğunu, bütün bu faktların Azərbaycan tərəfinin haqlı etirazına səbəb olduğunu bildirdi.

Etirazlara gətirən səbəblər, eləcə də Azərbaycan tərəfinin monitorinq aparmaq məqsədi-

lə danışıqlar cəhdi barədə məlumat verilərək ölkəmizin vətəndaş cəmiyyəti nümayəndələrinin Laçın yolunda etiraz aksiyasının Azərbaycan ərazilərində 30 ilə yaxın işğal dövründə aparılmış və son dövrlərdə daha da intensivləşmiş təbii sərvətlərinin talanmasının qarşısını alınmasına yönəldiyi diqqətə çatdırıldı.

Laçın yolundan vətəndaşların, Beynəlxalq Qızıl Xaç Komitəsinin, təcili tibbi yardım məsləhətlərinin və digər neqliyyat vasitələrinin maneəsiz keçidini nümayiş etdirən videogörüntülərin guya Azərbaycanın erməni sakinlərinin "blokada" aldığı, bölgədə "gərgin humanitar vəziyyət" yaşanması barədə iddiaların əsassızlığını sübut etdiyi vurğulandı.

Nazir Buyar Osmani sədrliyi ilə ATƏT çərçivəsində işlər və planlar barədə fikirlərini bölüşüb, bununla yanaşı, bölgədə sülhün və təhlükəsizliyin bərqərar olması istiqamətində addımlar atılmasının və dialoqun vacibliyini diqqətə çatdırdı.

Telefon danışığı zamanı həmçinin qarşılıqlı maraqlı doğuran digər regional məsələlər ətrafında fikir mübadiləsi aparılıb.

Antalyada Azərbaycan, Türkiyə və İran parlament sədrlərinin üçtərəfli görüşü keçirilib

Türkiyənin Antalya şəhərində keçirilən Asiya Parlament Assambleyasının (APA) 13-cü Plenar Sessiyası çərçivəsində Azərbaycan, Türkiyə və İran parlament sədrlərinin üçtərəfli görüşü olub.

Milli Məclisin Mətbuat və İctimaiyyətə əlaqələr şöbəsinə verilən məlumata görə, görüşdə 13-cü Plenar Sessiyada keçirilən müzakirələrin əhəmiyyəti vurğulanaraq və tədbirlərin parlament diplomatiyasının imkanlarından daha geniş faydalanmaq baxımından vacibliyi

qeyd edilib. Həmçinin parlament sədrlərinin üçtərəfli formatda görüşünün qanunverici orqanlar arasında münasibətlərdə rolu diqqətə çatdırılıb.

Daha sonra regionda mövcud olan vəziyyətlə bağlı fikirlər səsləndirilərək bölgədə enerji sahəsində əməkdaşlıq, kommunikasiyaların genişləndirilməsinin əhəmiyyəti, enerji və nəqliyyat layihələrinin bölgənin ümumi inkişafında vacib rolu qeyd olunub. Vurğulanıb ki, indiki mərhələdə regionda sabitliyə xələl gətirəcək, gərginlik yaradacaq davranışlardan çəkin-

mək, əməkdaşlığın genişləndirilməsinə tövqif edəcək addımlar atmaq lazımdır.

Azərbaycanın öz torpaqlarını 30 illik Ermənistan işğalından azad etməsindən sonra bölgədə yeni imkanlar yarandığı qeyd olunaraq, regionda daimi sabitlik və təhlükəsizliyin təmin olunması üçün sülh müqaviləsinin imzalanmasının vacibliyi bir daha diqqətə çatdırılıb.

Görüşdə həmçinin qarşılıqlı maraqlı digər məsələlər barədə də geniş fikir mübadiləsi aparılıb.

"Azərbaycan"

Azərbaycanda idman uğurla inkişaf edir

Artıq tarixə qovuşan 2022-ci il Azərbaycan idmanının inkişafı və bu sahədə əldə etdiyimiz nailiyyətlər baxımından uğurlu olmuşdur. Bu inkişaf və nailiyyətlər Azərbaycanın beynəlxalq aləmdə idman ölkəsi kimi nüfuzunun möhkəmlənməsinə xidmət edir.

Carilə yanvarın 9-da 2022-ci ilin idman yekunlarına həsr olunan tədbirdə iştirak edən Azərbaycan Respublikasının Prezidenti, Milli Olimpiya Komitəsinin prezidenti İlham Əliyev bildirdi ki, "keçən ilin əvvəlində qarşımıza qoyduğumuz bütün vəzifələr icra edildi. Azərbaycanın dinamik inkişafı təmin olundu". İdmançılarımızın beynəlxalq yarışlarda 800-dən çox medal, o cümlədən 300-ə qədər qızıl medal qazanması bu dinamik inkişafın idman sahəsində də əhatə etdiyi yəni sürətdə təsdiqləyir.

Avropa Oyunları, İslam Həmrəyliyi Oyunları kimi beynəlxalq səviyyəli idman tədbirlərinə evsahibliyi etmiş paytaxt Bakıda və respublikamızın bölgələrində çoxlu sayda olimpiya mərkəzləri, idman kompleksləri inşa edilib və səmərəli fəaliyyət göstərir. Gənc şəhərdə Azərbaycanın ən böyük idman sarayı inşa olunur. Bütün bunlar Azərbaycanda idmanın kütləvililiyini

nə nail olmağın və onun inkişafı üçün geniş imkanların yaradılmasının göstəricisidir. İşğaldan azad edilmiş torpaqlarımızda həyata keçirilən yenidənqurma işləri nəticəsində isə bu proses daha geniş miqyas alacaq.

Prezident, Müzəffər Ali Baş Komandan İlham Əliyevin rəhbərliyi ilə 44-günlük Vətən müharibəsində torpaqlarımızın Ermənistan işğalından azad edilməsindən sonra Qarabağ və Şərqi Zəngəzurdə start verilmiş nəhəng bərpa və yenidənqurma işlərinin ilkin nəticələri artıq göz önündədir. Füzuli və Zəngilanla beynəlxalq hava limanlarının inşası, Şuşaya Zəfər yolunun çəkilişi və Şuşada mədəniyyət abidələrimizin bərpa, Zəngilan rayonunda inşa edilmiş "ağillı kənd" Ağalı kəndinin doğma sakinlərinin qayıdışı bunun bariz nümunəsidir.

İşğaldan azad olunmuş ərazilərimizdə aparılan quruculuq işləri idman sahəsindən də yan keçməyib. Artıq bu ərazilərdə müasir idman komplekslərinin inşası istiqamətində işlər başlayıb. Ağdamın məşhur "İmarət" stadionunun yeni layihəsi hazırlanıb. Yenidən qurulacaq stadion yanında olimpiya idman kompleksi yaradılacaq. 2022-ci ildə Ağdamın Eyyvaxzan böyükdə Qarabağ Atçılıq Kompleksinin təməli qoyulub. İşğaldan azad olun-

muş digər kənd, rayon və şəhərlərimizdə də idman obyektlərinin yaradılması planlaşdırılıb.

İdmançılarımızın və idman mütəxəssislərimizin sosial problemlərinin həlli, onların məişət şəraitinin yaxşılaşdırılması hər zaman dövlətimizin diqqət mərkəzində olub. 2022-ci ilin idman yekunlarına həsr olunmuş mərasimdə Prezident İlham Əliyevin yüksək noticələr əldə etmiş bir qrup idmançı və idman mütəxəssislərini mükafatlandırması bu diqqət və qayğının daha bir göstəricisidir. Dövlət başçısı Azərbaycanda idmanın inkişafında xidmətləri olan Dadaş Dadaşbəyli, Ruslan Lunyov, Əli İbrahimov, Tahir Baxşiyev, Tayfur Əliyev, İlham Məmmədov, Təbriz Həsənov, Ağahüseyn Mustafayev, Sonan Süleymanov, Taleh Məmmədov, Ramazan Muradov, Yaylagül Ramazanova, İrina Zaretska, Fəxrəddin Quliyev, Südeif Quliyev, Elvin Astanov, Ramil Mahmudov, Billurə Eminova, Rəhim Qasimov, Cavad Ağayev, Asif Həsənov və Şəfqət Kərimovaya yeni mənzillərin orderlərini təqdim etdi.

Adil ƏLİYEV,
Milli Məclis Sədrinin müavini,
parlamentin Gənclər və İdman komitəsinin sədri

Azərbaycan parlament nümayəndə heyətinin üzvləri APA-nın komitə iclaslarında iştirak ediblər

Xəbər verdikimiz kimi, Milli Məclisin Sədri Sahibə Qafarovanın başçılığı ilə parlament nümayəndə heyəti Asiya Parlament Assambleyasının (APA) 13-cü Plenar Sessiyasında iştirak etmək üçün Türkiyənin Antalya şəhərinə işgüzar səfər edib.

Milli Məclisin Mətbuat və İctimaiyyətə əlaqələr şöbəsinə verilən məlumata görə, səfər çərçivəsində Azərbaycan parlament nümayəndə heyətinin üzvləri - Milli Məclisin Mədəniyyət komitəsinin sədri Qəniyə Paşayeva, deputatlar Aydın Hüseynov, İlham Məmmədov və Anar Məmmədov APA-nın daimi komitələrinin iclaslarında və plenar sessiyada iştirak ediblər.

Deputatlarımızın iştirakı ilə keçirilən Sosial və Mədəni Məsələlər üzrə Daimi Komitənin iclasında "Asiyada mədəni

müxtəlifliyin təşviqi və mədəni dəyərlərin qorunması ilə bağlı tədbirlər haqqında", "İnformasiya və kommunikasiya texnologiyaları vasitəsi ilə Asiyada inteqrasiya prosesləri haqqında", "Asiyada səhiyyə sahəsində bərabərliyin təmin edilməsi üzrə əməkdaşlıq haqqında", "Asiya parlamentariliyinin korupsiyaya qarşı", "Asiya Parlamentlərarası Assambleyası qadın parlamentariləri haqqında" və bir sıra digər məsələlər haqqında qətnamə layihələri müzakirəyə çıxarılıb.

Assambleyanın Siyasi Məsələlər üzrə Daimi Komitəsinin iclasında isə "Asiya Parlamentinə doğru", "Yaxşı idarəetmə haqqında", "Qanunun aliliyi və məhkəmə hakimiyyəti haqqında", "Yaxşı parlament təcrübələri" və digər məsələlər haqqında qətnamə layihələrinə dair müzakirələr aparılıb.

Assambleyanın İqtisadiyyat və Davamlı İnkişaf üzrə Daimi Komitəsinin ic-

lasında isə "Enerji bazarının yaradılması və ekoloji məsələlər", "Maliyyə məsələləri və yoxsulluğun aradan qaldırılması", "Davamlı inkişaf məqsədinin həyata keçirilməsinə dəstəkdə APA parlamentarilərinin rolu" və bir sıra digər məsələlər haqqında qətnamə layihələri ilə bağlı müvafiq qərarlar qəbul edilmişdir.

Azərbaycan parlament nümayəndə heyətinin üzvləri daimi komitələrdə müzakirə olunan mövzularla bağlı müvafiq çıxışlar edib və təkliflərini səsləndiriblər.

Milli Məclisin Mədəniyyət komitəsinin sədri Qəniyə Paşayeva APA-nın Sosial və Mədəni Məsələlər üzrə Daimi Komitəsinin sədri və təşkilatın fəaliyyətində olan sədrinin müavini vəzifəsinə seçilib.

Qeyd edək ki, plenar sessiya Antalya Bəyannaməsinin qəbulu ilə öz işini başa çatdırıb.

"Azərbaycan"

AMEA-da Heydər Əliyev Ensiklopediyası hazırlanacaq

Yanvarın 10-da AMEA və "Azərbaycan" qəzetinin birgə təşkilatçılığı ilə "Heydər Əliyev: dövlətçilik idealları və müasir dövr" mövzusunda elmi konfrans keçirilib.

AZƏRTAC xəbər verir ki, konfrans iştirakçıları Ulu Öndərin AMEA-dakı büstü önünə gül dəstələri qoyub, onun həyat və fəaliyyətini əks etdirən sərgi ilə tanış olublar.

Konfransda AMEA-nın prezidenti akademik İsa Həbibbəyli "Heydər Əliyev İli"nin çağırışları və Azərbaycan elminin vəzifələri" mövzusunda çıxış edib. İsa Həbibbəyli bugünkü tədbirlə AMEA-da "Heydər Əliyev İli" çərçivəsində keçiriləcək tədbirlərə start verdiyini söyləyib. O, Ümummilli Lider Heydər Əliyevin dünyada görkəmli dövlət xadimlərindən biri kimi qəbul olunduğunu və nüfuzlu siyasətçilərin Ulu Öndərin dövlətçilik sahəsindəki müstəsna istedadını və böyük siyasətdəki xüsusi məharətini daim yüksək qiymətləndirdiklərini vurğulayıb: "Heydər Əliyev yeni tarixi epoxada Azərbaycanın dövlət müstəqilliyinin banisi, qüdrətli xilaskarı və böyük qurucusu olan tarixi şəxsiyyətdir. Azərbaycan dövləti və xalqımız 1969-cu ildən başlayaraq 54 ildir ki, Heydər Əliyev epoxasında qurub-yaradır və ölkəmiz Ulu Öndərin dövlətçilik ideallarının işığında ardıcıl olaraq hər-

tərəfli şəkildə inkişaf edir. Bu tarixi epoxanın parlaq hadisələri və nailiyyətləri Heydər Əliyevin ölməz adı, böyük ideyaları və mübarizəsi ilə özvi sürətdə əlaqədardır. Prezident İlham Əliyev ölkəmizə rəhbərlik etdiyi 20 il ərzində həm beynəlxalq miqyasda, həm də respublikamızda qazandıqı tarixi zəfərlər, həyata keçirdiyi möhtəşəm proqramlarla Heydər Əliyev epoxasını daha da zənginləşdirməyə və Azərbaycan tarixinin yeni bir tarix epoxasını yaratmağa nail olub. Beləliklə, 2023-cü ilin "Heydər Əliyev İli" elan edilməsi haqqında tarixi sərəncam çoxşəxslilik Azərbaycan tarixində xüsusi mərhələ olan Heydər Əliyev epoxasının mahiyyətini, bu epoxanın mühüm hadisələrini, nailiyyətlərini, nəticələrini daha əsaslı və sistemli şəkildə dərk və şərh etməyə, xalqımıza və dünyaya çatdırmağa şərait yaradır".

Akademik bildirib ki, Heydər Əliyevin elmi bioqrafiyasını yaratmaq, Heydər Əliyev Ensiklopediyasını hazırlayıb nəşr etdirmək də qarşıda duran mühüm vəzifələrdəndir. Azərbaycan elmi - intellektual qüvvələrinin, yarıdıcı ziyalıların və alimlərimizin "Heydər Əliyev İli"nin çağırışlarına özlərinin parlaq elmi və bədii əsərləri ilə cavab verəcəklər və bu mənada "Heydər Əliyev İli" ədəbiyyat və incəsənətin, humanitar və ictimai elmlərin inkişafı sahəsində geniş iştirakçıdır. Ümummilli Lider Heydər Əliyevin ömrü və mübarizə yolunun izotamiz dərsələrinin, Azərbaycançılıq ideallarının daha dərinləndirilməsi, xalqımıza və dünyaya çatdırılması üçün bütün imkanlar səfərbər olunub.

"Azərbaycan" qəzetinin baş redaktoru Bəxtiyar Sadıqov "Heydər Əliyev və mət-

buat siyasəti" mövzusunda məruzə ilə çıxış edib. O, Ümummilli Liderin xalqı məqsədə doğru yönəltmək, öz sözünü, ideyalarını, fikirlərini insanlara çatdırmaq üçün daim mətbuatla böyük önəm verdiyini bildirdi. Ümummilli Liderin ölkəmizə ikinci rəhbərliyi dövründə də mətbuatla sıx bağlı olduğunu, 1998-ci il 6 avqust tarixli fərmanı ilə ölkəmizdə senzuranın ləğv edildiyini diqqətə çatdırıb: "Ulu Öndərin mətbuatla münasibətləri hər zaman dostluq telləri üzərində qurulub. Ümummilli Lider hər zaman jurnalistlərə açıq olub, onların istədlərini bütün sualları cavablandırıb. Ulu Öndər mətbuatla məharətlə gündəm verirdi, həm də jurnalistləri öyrədir. Jurnalistləri sensasiyadan, şər-böhtandan, qərəzli yazılardan çəkinməyə səsləyir, onları vətənpərvər olmağa çağırırdı. Ümummilli Lider həm də mətbuatın ən böyük qayğıkeşi idi".

Konfransda "Azərbaycanda təbiət elmlərinin və aqrar elmin inkişafında Heydər Əliyevin rolu", "Heydər Əliyev və Azərbaycanın incəsənəti", "Heydər Əliyev və Azərbaycan dili məsələləri", "Bir millət - iki dövlət" və "Heydər Əliyev və Azərbaycan gəncliyi" mövzularında məruzələr dinlənib. Ulu Öndərin həyat və fəaliyyətini əks etdirən slaydlar nümayiş etdirilib.

(Konfransa bağlı geniş material növbəti nömrəmizdə dərc olunacaq).

Dövlət-din münasibətlərinin banisi

Azərbaycan İlahiyyat İnstitutu (Aİİ) ilə Yeni Azərbaycan Partiyasının (YAP) Yasamal Rayon Təşkilatı birlikdə Ulu Öndər Heydər Əliyevin anadan olmasının 100 illiyinə həsr olunmuş "Heydər Əliyev və multikultural dəyərlər" mövzusunda tədbir keçirib.

Aİİ rektoru Aqil Şirinov bildirdi ki, "Azərbaycan Respublikasında 2023-cü ilin "Heydər Əliyev İli" elan edilməsi haqqında" Azərbaycan Respublikası Prezidentinin Sərəncamına uyğun olaraq müəssisədə Yeni Azərbaycan Partiyası Yasamal rayonu üzrə ərazi partiya təşkilatı olaraq, Ulu Öndərin 100 illiyinə həsr olunmuş tədbir təşkil olunub.

Ölkəmizdə mövcud multikultural mühit haqqında geniş məlumat verən A.Şirinov bildirdi ki, Azərbaycanda dövlət-din münasibətlərinin sağlamlıq əsası üzərində qurulması məhz Ümummilli Lider Heydər Əliyevin adı ilə bağlıdır. Ulu Öndər bir çox sahədə olduğu kimi, milli-mənəvi və multikultural dəyərlərin qo-

runması və gənc nəsə ötürülməsi istiqamətində də uzaqgörən addımlar atıb. Rektor xatırladı ki, 1994-cü ildə Bibiheybət məscid-kompleksinin bərpa olunması üçün verilən qərar Ulu Öndər Heydər Əliyevin milli-mənəvi dəyərlərimizə göstərdiyi dərin hörmətin bariz nümunəsidir.

A.Şirinov daha sonra 1998-ci ildə Ümummilli Liderin təşəbbüsü ilə "İslam sivilizasiyası Qafqazda" mövzusunda təşkil olunan beynəlxalq simpoziumda Ulu Öndərin nitqinə diqqət çəkib. A.Şirinov Heydər Əliyevin burada qeyd etdiyi fikirləri ilə nitqini yekunlaşdırıb: "Biz azərbaycanlılar islam dini ilə fəxr edərək, eyni zamanda heç vaxt başqa dinlərə qarşı mənfi münasibət göstərməmişik, düşmənçilik etməmişik, ədavət aparmamışıq və heç bir başqa xalqı da öz dinimizə itaət etməyə məcbur etməmişik. Ümumiyyətlə, başqa dinlərə dözümlülük, başqa dinlərə yanaşma və qarşılıqlı anlaşma şəraitində yaşamaq islam dəyərlərinin xüsusiyyətidir".

Yeni Azərbaycan Partiyası Yasamal rayon təşkilatının sədri Bəxtiyar Nöbiyev tədbir iştirakçılarına salamlayaraq Ulu Öndər Heydər Əliyevin 100 illiyi münasibətilə ilk tədbirin məhz Azərbaycan İlahiyyat İnstitutunda keçirilməsindən məmnun olduğunu diqqətə çatdırıb. Bildirdi ki, tarixi İpək yolu üzərində yerləşən, Şorqlu-Qərb arasında körpü rolunu oynayan Azərbaycan müxtəlif millətlərin, mədəniyyətlərin və dinlərin ardıcılıqlarının sülh, əmin-amanlıq və qarşılıqlı anlaşma şəraitində yaşadığı məkandır.

YAP Veteranlar Şurasının üzvü, "91-lər"dən biri olan Şahlar Əsgərov Ümummilli Lider Heydər Əliyevin ideyaları, uzaqgörənliyi və qətiyyəti sayəsində yaradılan YAP-ın zəngin və şərəfli inkişaf yolu keçdiyini deyib. Qeyd edib ki, Azərbaycanın ən güclü və müstəqil siyasi qüvvəsi olan Yeni Azərbaycan Partiyasının möhtəşəmliyinin bariz təzahürü onun milli maraqlarımızın ifadəçisi olmasıdır.

"Azərbaycan"

◆ İlin uğurlu yekunları

Ümummilli Lider Heydər Əliyevin müstəsna xidmətləri sayəsində formalaşan və inkişaf edən Azərbaycan Silahlı Qüvvələri Müzəffər Ali Baş Komandan İlham Əliyevin rəhbərliyi altında xalqına zəfəri bəxş etmiş qüdrətli orduya çevrilib. Hələ 2003-cü ildə xalqdan etimad mandatı alıb Prezident kimi fəaliyyətə başladığı andan etibarən ordu quruculuğu məsələləri İlham Əliyevin siyasətinin prioriteti olub. Planlı və ardıcıl şəkildə görülmüş işlər Azərbaycan Ordusunu dünyanın ən güclü 50 ordusu sırasına yüksəltdi.

2022-ci ilin uğurları - "Qisas" və Fərrux əməliyyatları

Prezident İlham Əliyev tərəfindən ötən dövrdə Silahlı Qüvvələrin maddi-texniki təchizatının yenilənməsinə, müasir infrastrukturun yaradılmasına, hərbi qulluqların sosial müdafiəsinə, mənzil təminatının yaxşılaşdırılmasına, həmçinin müdafiə sənayesinin inkişaf etdirilməsinə xüsusi diqqət ayrılıb. Azərbaycanda son illərdə formalaşan və dinamik inkişaf edən hərbi sənaye hesabına müxtəlif növ hərbi texnika, zirehli maşınlar, pilotsuz uçuş aparatları, atıcı silahlar istehsal olunur. Azərbaycan öz zavodlarında istehsal etdiyi hərbi təyinatlı məhsullarla ordumuzun əhəmiyyətli dərəcədə təchiz edir.

Dünya Azərbaycanlılarının Həmrəyliyi Günü və Yeni il münasibətilə xalqa müraciətində Prezident İlham Əliyev ötən il ordu quruculuğu prosesində reallaşan bozi məsələlərə də aydınlıq gətirərək bildirdi ki, 2022-ci ildə hərbi gücümüz daha da artıb, bu sahəyə daim böyük diqqət göstərilir. "Azərbaycan həm İkinci Qarabağ müharibəsi dövründə öz hərbi gücünü göstərmişdir, eyni zamanda müharibədən keçən iki il ərzində biz aparılan islahatlar nəticəsində, yeni silahlı birləşmələrin yaradılması nəticəsində, silahlar və müasir texnika ilə ordumuzu təchiz etməyimiz nəticəsində daha da böyük hərbi potensiala malik olduq".

Ali Baş Komandan bu il bir neçə hərbi əməliyyatların da keçirildiyini və bu əməliyyatların ordumuzun döyüş qabiliyyəti

nin yüksək səviyyədə olduğunu bir daha təsdiqlədiyini vurğuladı. Fərrux əməliyyatı, "Qisas" əməliyyatı, eyni zamanda, sentyabr ayında Azərbaycan-Ermənistan sərhədi istiqamətində gedən toqquşmalar ölkəmizin növbəti parlaq qələbəsi ilə nəticələndi. Sərhəd toqquşmaları nəticəsində Azərbaycan bir çox əlverişli strateji yüksəkliklərdə öz mövqelərini daha da möhkəmləndirdi və bu gün qəhrəman, igid oğullarımızın həmin yüksəklikdəki xidməti düşməne gözdağı verir.

Ötən həftə ABŞ-nin beynəlxalq analitik mərkəzi olan "Global Firepower"-in dünya ölkələrinin güclü ordularının reyting siyahısını açıqlaması bir daha Azərbaycanla məğlub Ermənistan arasındakı fərqi açıq-aşkar göstərib. Hesabata əsasən, Azərbaycan Ordusu 2023-cü ilin yanvar tarixinə 145 ordu arasında 57-ci yerdə qərarlaşıb. Hesabatda Gürcüstan 85-ci, Ermənistan isə 94-cü yerdədir. 2023-cü il hesabatına görə, Türkiyə dünyada 11-ci, İran isə 17-ci yerdədir. Müharibədən əziyyət çəkən Ukrayna 15-ci yerdədir.

"Global Firepower" indeksini hesablayarkən qoşunların sayı, zirehli texnika, hərbi dəniz qüvvələri, ölkənin təbii ehtiyatları, şəxsi heyətin sayı, nəqliyyat və infrastrukturun inkişaf səviyyəsi, hərbi büdcə, valyuta ehtiyatları və alıcılıq qabiliyyəti də daxil olmaqla 60 amil nəzərə alınır.

Yeni mərhələyə keçən ordu quruculuğu

İkinci Qarabağ müharibəsindəki şanlı zəfər bir daha təsdiq etdi ki, Azərbaycan regionda ən güclü orduya malik ölkədir.

Qafqazın qüdrətli modern ordusu

Müzəffər Ali Baş Komandan İlham Əliyev dünyada ilk "smart müharibə" aparan yüksək döyüş qabiliyyətinə malik Silahlı Qüvvələr yaradıb

Bu gün Azərbaycan Silahlı Qüvvələrinin istər yüksək mənəvi-psixoloji hazırlığı, döyüş ruhu, nizam-intizamı, istərsə də maddi-texniki təminatı yüksəkdir. Vətən müharibəsindən sonra isə ordunun daha da modernləşməsi istiqamətində qarşıya yeni vəzifələr, tələblər qoyulub və bu gün həmin proses uğurla davam etdirilir.

Ümumiyyətlə, Vətən müharibəsi ordumuz üçün həm də bir sınaq oldu. İllərlə keçirilən təlimlər, alınan silah-sursatlar, texnikalardan yararlanma və ən başlıcası isə, vahid komandanlıq sisteminin idarəedilməsinin uğurlu nəticəsi əsl reallığı əks etdirdi.

Vətən savaşında böyük döyüş təcrübəsi toplayan Silahlı Qüvvələrimizin hazırda maddi-texniki bazasının ən müasir standartlar səviyyəsinə çatdırılması sahəsində mühüm işlər görülür. İşğaldan azad olunan bölgələrdə xüsusi təyinatlı hərbi hissələrin yaradılması, müasir hərbi texnika ilə silah-sursatla təchizat bunun əyani təzahürüdür. Xüsusən də yeni yaradılan Komando briqadaları hərbi və müasir yeniliklərdən biridir və Azərbaycanda bir ilkdir.

Qalib Sərkərdə İlham Əliyevin göstərişinə əsasən, müxtəlif hərbi təlimlərin keçirilməsi, hərbi hissələrin döyüş hazırlığının yüksək səviyyəyə çatdırılması, ordumuzun müasir silah, hərbi texnika ilə təchiz edilməsi və bir sıra digər tədbirlər Azərbaycan Ordusunun Ermənistan ordusu üzərində qazandığı üstünlüyün qorunub saxlanmasını təmin edir.

Müharibədən sonra Ali Baş Komandanın Azərbaycan Ordusu qarşısında qoyduğu yeni tapşırıqlar və hərbi islahatların növbəti mərhələsinin başlanması barədə göstərişi uğurla icra olunur. Qalib Komandan modernləşmə, silahlanma və hazırlıq sahələrində ordunun ən yüksək göstəricilərə sahib olması üçün konkret vəzifələr müəyyən edib.

Bununla yanaşı, hazırda bir çox hərbi hissələrimiz azad edilmiş ərazilərimizə dislokasiya edilir və ya həmin ərazilərdə yeni hərbi hissələr, şəhərciklər salınır. Dislokasiya olunan bölmələrimizdə qoşun xidmətinin təşkili, şəxsi heyətin döyüş hazırlığının və döyüş qabiliyyətinin daim yüksək səviyyədə saxlanılması, yeni hərbi infrastruktur obyektlərinin yaradılması, bölmələrin və idarəetmə məntəqələrinin fəaliyyətinin yaxşılaşdırılması, döyüş planlarının dəqiqləşdirilməsi, maddi-texniki, tibbi təminatın davamlı yüksəldilməsi, ərazilərin mina və partlamamış döyüş sursatlarından təmizlənməsi və bu kimi digər məsələlərin həlli gündəlik fəaliyyətin əsas prioritetlərindəndir.

Herbi islahatlar - modern silah-sursatla təchizat, yüksək döyüş hazırlığı

Ümumiyyətlə, peşəkar ordunun formalaşdırılması çoxşaxəli prosesdir. Bunun üçün uzun illər, bəzən onilliklər tələb olunur. Ancaq İlham Əliyevin hərbi islahatları bir daha təsdiq edir ki, Azərbaycan Si-

lahlı Qüvvələri hazırda dünyanın ən güclü orduları sırasındadır.

Lakin Ali Baş Komandan konkret planlar, tədbirlər əsasında hərbi islahatların davam etdirir və ordumuzun arsenalını gətirəcək daha da gücləndirir. Bu da səbəbsiz deyil. Elə məhz bu məsələyə İlham Əliyev bir daha aydınlıq gətirərək Azərbaycanın bu gün hərbi quruculuğu davam etdirməsinin səbəblərini bir neçə aspektlə əsaslandırıb. Prezident vurğulayıb ki, ilk olaraq müharibə dövründə Azərbaycan Ordusu kifayət qədər döyüş sursatından istifadə edib və bu gün onlar bərpa edilməlidir. Bunun üçün bağlanmış yeni müqavilələr əsasında ordumuzun arsenalı ən yeni silah-sursat, hərbi texnikalarla təchiz edilir.

Digər məsələ isə Silahlı Qüvvələrin döyüş qabiliyyətinin artırılmasıdır. Çünki İkinci Qarabağ müharibəsi böyük qələbə ilə yanaşı, həm də əməliyyatların aparılması sahəsində böyük təcrübə olub. Bu, Silahlı Qüvvələrin təlim şəraitində deyil, əməli işdə yoxlanılması prosesi idi ki, ordumuz bu yoxlamadan şərəflə çıxdı.

Ali Baş Komandanın tapşırıqlarından biri də yeni Komando xüsusi təyinatlı qüv-

vələrin yaradılması idi. Bu tapşırıq da uğurla icra olunur. Artıq müxtəlif ərazilərdə Komando briqadaları yaradılıb. Komando qüvvələrinin yaradılması ordumuzun hərbi potensialının təkmilləşdirilməsi elementlərindən yalnız biridir və çox vacib elementdir.

Komando briqadalarında yüksək təlim keçmiş, güclü iradə nümayiş etdirmiş hərbiçilər xidmət edirlər. Komando briqadaı ən son hərbi avadanlıq və silahla təchiz edilmiş müqaviləli mütəxəssislərdən ibarət daim hazırlıqda yüksək mobil havadesant hücum birləşməsidir. Onlar günün istənilən vaxtında həm dağlıq, həm meşəlik ərazilərdə, həmçinin şəhər şəraitində baş verə biləcək silahlı münaqişələrdə dərhal döyüşə hazırdırlar. Bu briqadalar təcrübəli və ya əsas qüvvələrdən ayrı qaldığı halda vahid informasiya-kommunikasiya məkanında qalıb, döyüş əməliyyatlarını aparmağa qadirdirlər.

Göründüyü kimi, həyata keçirilən uğurlu proseslər, eləcə də müasir texnologiyaların tətbiqi ilə qoşunlarda yaradılan avtomatlaşdırılmış Komando idarəetmə məntəqələri Silahlı Qüvvələrin bütün qoşun növlərinin dayanıqlı, operativ, gizli və fasiləsiz idarə olunmasına imkan yaradıb. Hərbi hissələrin, əsasən də cəbhə xəttindəki bölmələrin yeni növ silah, döyüş texnikası və digər hərbi vasitələrlə təchiz edilməsi, raket və artilleriya qoşunlarının arsenalında olan müasir raket kompleksləri və atəşi idarəetmə sistemləri qoşunların döyüş qabiliyyətini xeyli yüksəldərək düşmənin canlı qüvvəsinə, döyüş texnikasına və hərbi infrastrukturuna məhv etmək imkanlarını genişləndirib.

Rəşad BAXSƏLİYEV,
"Azərbaycan"

Vətəndaş cəmiyyəti nümayəndələri və ictimai fəallar ekoloji cinayətə və qanunsuz istismara etirazlarını davam etdirirlər

Xalqımız sərvətlərimizin keşiyində dayanmağı özünə borc bilir

Şuşada hava qarlı-şaxtılı olsa da, ekofəallar mövqelərindən çəkinmirlər

Fəalların, vətəndaş cəmiyyəti nümayəndələrinin və media mənsublarının ekoloji terrora son qoyulması tələbi ilə Laçın-Xankəndi yolunda başlatdıqları etiraz aksiyası bir aydır ki davam edir.

Bu aksiya Rusiya sülhməramlı kontingentinin müvəqqəti məsuliyət zonasında yerləşən faydalı qazıntı yataqlarının qanunsuz istismarının qarşısının alınması məqsədilə keçirilir.

Azərbaycanlı fəallar "Qızılbulaq" qızıl və "Dəmirlər" mis-molibden yataqlarının ermənilər tərəfindən qeyri-qanuni istismarına etiraz edirlər. Bu aksiya dinc karakter daşıyır, iştirakçılar tələblərini sivil formada səsləndirirlər. Onlar Qarabağda və Şərqi Zəngəzürdə bütün ekosistəmlərin dağıdılmasını, Azərbaycan müəxsislərinin faydalı qazıntı yataqlarında monitorinq keçirmələrinə şərait yaradılmasını tələb edirlər.

Hazırda Şuşada havanın qarlı-şaxtılı olmasına baxmayaraq, etirazçılar fəaliyyətlərini çoxu ilə davam etdirir, "Ekoterrora son!", "Mina terroruna son!", "Təbiətin qanunsuz istismarına son!", "Ermənilər beynəlxalq konvensiyalara riayət etmirlər!", "Sərvətimiz bölünməz, heç bir

kəsə verilməz!", "Azərbaycan vahididir, sərvətinə sahibdir!" kimi şüarlar səsləndirirlər. Lakin təəssüf ki, dekabrın 12-dən başlatılan etiraz aksiyasında iştirakçıların haqlı tələbləri hələ də yerinə yetirilməyib. Buna baxmayaraq, azərbaycanlı fəallar nəticədə öldülənə qədər aksiyanı özünə iradlı və davam etdirəcəklərini bildirirlər.

Aksiya zamanı təhlükəsizlik qaydalarına tamamilə riayət olunur, heç

bir neqativ hadisə və insident müşahidə edilmir. İştirakçıların toplaşdığı ərazidən keçən yolda sərbəst hərəkətə heç bir əngəl yaranmayıb. Laçın yolu humanitar məqsədlər üçün tamamilə açıqdır. Bir ay ərzində həm sülhməramlılar, həm də Beynəlxalq Qırmızı Xaç Komitəsinə aid avtomobillərin təhlükəsiz hərəkəti üçün lazımı şərait yaradılıb.

Ermənilərin aksiyaya başqa don geydirmək üçün Fransanın da dəstə-

yi ilə etirazları "humanitar fəlakət" adlandırmağa çalışmaları isə əbəsdir. Ermənistan hökuməti həmişə olduğu kimi, yenə də dezinformasiyalar yayaraq beynəlxalq ictimaiyyəti aldatmağa və ölkəmiz barədə yanlış imic formalaşdırmağa çalışır. Amma bu, nəticə verməyəcək, çünki Azərbaycan tərəfinin humanist və sivil davranışlarına bütün dünya şahidlik edir. Artıq hər kəs bilir ki, Azərbaycan dövləti suveren ərazilərimizdə yaşayan erməni sakinlərinin humanitar ehtiyaclarına heç vaxt biganə qalmır.

Etirazçıların əsas tələblərindən biri də Laçın yolundan silah-sursatın daşınmasına son qoyulmasıdır. Çünki Ermənistan 10 noyabr üçtərəfli Bəyanatın şərtlərini pozur, humanitar təyinatlı olmasına baxmayaraq, həmin yoldan hərbi məqsədlər üçün istifadə edir.

Ermənilərin uzun illərdən bəri davam edən ədalətsiz mövqeləri və riyakarlıqları etirazçıların qətiyyətini sarsıtmır, əksinə, onların gücünə güc qatır. Aksiyaya qoşulan minlərlə fəal milli hüquqlarımızın müdafiəsi uğrunda öllərindən gələnə əsirməyəcək, əsl milli birlik nümunəsi nümayiş etdirirlər. Zirehli texnikalarla silahlanmış Rusiya sülhməramlılarının qarşısına əliyalın, silahsız çıxmış xalqımı-

zın nümayəndələri öz sinmaz iradələri, humanist, eləcə də qətiyyətli davranışları ilə rəşadətli ordumuzun əsgər və zabitlərinə xatırladırlar. Belə sivil qaydalar çərçivəsində həyata keçirilən bariz həmrəylik nümayişi fonunda Ermənistanın müxtəlif dövlətlərdən və beynəlxalq təşkilatlardan Azərbaycana qarşı humanitar sanksiyalar qazanmaq cəhdləri onların xeyrinə heç nə verməyəcək. Ona görə də fəallarımların Laçın yolundakı aksiyalarını əsaslı iddialarla dayandırmağa cəhd edənlər yanlırlar.

Laçın-Xankəndi yolundakı aksiya tamamilə legitimidir, iştirakçılar tələblərini səsləndirərkən beynəlxalq hüququn norma və prinsiplərinə əməl edirlər. Xalqımız öz təbii sərvətlərini keşiyində 24 saat bir an belə yorulmadan dayanmağa hazırdır. Onlar bunu özlərinə vətəndaşlıq borcu bilirlər. Azərbaycan onsuz da öz ərazi bütövlüyünü təbii təminatla təmin etmiş bir dövlət kimi gücünü bütün dünyaya nümayiş etdirib. Əlbəttə ki, ölkəmizin ekoloji mühitini nəzarətdə saxlamaq, torpaqlarımızı və təbii sərvətlərimizi riyakar qüvvələrdən müdafiə etmək qürurvericidir.

Nəzrin QARDAŞXANOVA,
"Azərbaycan"

Sülhməramlıların avtomobilləri aksiya ərazisindən sərbəst keçiblər

Aksiyanın 30-cu günündə Rusiya sülhməramlılarına məxsus avtomobillər hər zamankı kimi Laçın-Xankəndi yolunda dinc məqsədlə təşkil olunan aksiya ərazisindən sərbəst keçirlər.

AZƏRTAC-ın aksiya yerinə ezam olunmuş müxbiri xəbər verir ki, bu dəqiqələrdə sülhməramlılara aid daha bir avtomobilin Laçından Xankəndi istiqamətinə doğru hərəkətinə şərait yaradılıb.

Bu, bir daha onu göstərir ki, ərazidə hərəkətin sərbəstliyi mütəmadi olaraq təmin olunur. Heç də siyasi xarakter daşımayan aksiya humanitar məqsədlərə xidmət edir. Ermənistan mətbuatında yayılan, etirazçıların guya Laçın-Xankəndi yolunu bağladığı və təminat avtomobillərini buraxmadığı ilə bağlı xəbərlər qarşı tərəfin növbəti dezinformasiyasıdır.

Qeyd edək ki, Qarabağda ekoloji istismara qarşı ötən il dekabr ayının 12-dən başlayan dinc aksiya 30 gündür davam edir.

Xankəndidə yaşayan erməniləri separatçı rejimin "lider"ləri blokadağa alıb

Bu gün Azərbaycan gəncliyi döyüş meydanında tarix yazan qəhrəman, idman meydanlarında bayrağımızı yüksəklərə qaldıran pəhləvan, el-mimimizin, mədəniyyətimizin inkişafı üçün fədakarlıq göstərən əsl vətəndaş, yurdumuzu qoruyan mətin əsgərdir. Azərbaycan gəncliyi öz vətən sevgisi, döyüş ruhu ilə 44 günlük Vətən müharibəsində göstərdikləri qəhrəmanlıqlarla dünyanı heyratlandırdı. Onlar dünya hər tarixinin yeni qəhrəmanlıq səhifəsini yazdılar.

Azərbaycan gəncliyi yenə mübarizə meydanındadır. 30 gündür ki, şaxtılı, qarlı havada torpaqlarımızı talayanlarla, təbii sərvətlərimizi qanunsuz istismar edənlərlə davamlı mübarizə aparırıq. Onları birləşdirən dövlətə sədaqət, Vətənə sevgi, torpağa sahiblik hissidir. 2020-ci ildə qəhrəman oğullarımız düşmənlə müharibəyə könüllü olaraq necə inamla səfərbər olmuşdularsa, bu gün də gənclərimiz təbii sərvətimizi talayanlara qarşı eyni prinsiplərlə birləşib mübarizə aparırıq. Gənclərimizi nə düşmən tərxi, nə şaxta-boran, nə də onların qanuni tələblərinə indiyə kimi biganə münasibət göstərən Rusiya sülhməramlılarının komandanı Andrey Volkovun laqəy münasibəti çəkir. Bu, həm də onu göstərir ki, insan öz prinsipləri, ideyası uğrunda əzmlə mübarizəyə qoşulanda bütün çətinlikləri asanlıqla aşı bilər.

Dünya havanın 8-10 dərəcə soyuq, qarlı-boranlı olmasına baxmayaraq, Laçın-Xankəndi yolunun Şuşa-

şadan keçən hissəsində vətənpərvər gənclərin etiraz aksiyası davam edib. Bizimlə söhbət zamanı aksiya iştirakçısı Lalə Babayeva dedi:

- Aksiyamızın 30-cu günü buradan bütün Azərbaycan gəncliyini salamlayıram. Gənclərimizə müraciətlə deyirəm: cəmi iki il əvvəl yalnız xəyalımızda canlandırdığımız Şuşadayıq. O Şuşada ki, onun azadlığı üçün yüzlərlə gəncimiz canını fəda edib. O Şuşada ki, ora gəlmək üçün qəhrəmanlarımız sıldırım qayalar aşılıb. Biz onların bir zaman keçdiyini keçilməz yollarla indi Şuşaya çox rahatlıqla gəlib çıxırıq. Biz yol kəsməmişik və kosmörük də. Biz haqqımız olana tələb edirik. Bildiyiniz kimi, Xankəndi-Laçın istiqamətində, Qarabağ azad iqtisadi zonasında yerləşən təbii sərvətlərimizə qarşı qanunsuz istismarın qarşısını almaq məqsədilə ekofəalları iştirakçı ilə dinc mübarizə aparırıq. Tələblərimiz yerinə yetirilməyənə qədər mübarizəmizi davam etdirəcəyik.

Mən hər bir könüllünün timsalında onu qeyd edə bilərəm ki, burada hər kəsin əhvali-ruhiyyəsi yüksəkdir. Çünki bizim hər birimizi birləşdirən doğru amalımız var. Bizlərə dəstək verin. Vacib deyil ki, bütün vətənpərvər gənclər bura gəlsin. Öleyhimizə təbliğat aparın, Azərbaycan gəncliyinin haqlı mübarizəsinə kölgə salmaq istəyənlərə, ermənilərlə olub olub sərvətimizi talayanlara öz imkanlarımız daxilində cavab verin. Dövlətimizə naminə mübarizədən kənar qalmayın. Gənclik sevgi deməkdir. Bu gün hər bir gənc vətənə olan sevgisini, sədaqətini göstərməlidir.

Etiraz aksiyasının ilk günlərində aksiyada iştirak edən Nəcibə Əlimirzə də bizimlə söhbətə qoşuldu:

- Bu gün aksiyamızın 30-cu günüdür. Aksiyamızın əsas şüarları "Ekoloji terrora son!", "Ekoloji cinayətə son!"dur. Bizim aksiyamız keçirməkdə əsas məqsədimiz işğaldan azad olmuş ərazilərdə milli sərvətlərimizə qarşı olan təcavüzü dayandırmaq və həmin ərazilərə monitorinq qruplarının daxil olmasıdır. Tələblərimiz çox sadədir. Biz haqlıyıq. Ona görə də tələblərimiz yerinə yetirilənə qədər dinc aksiyamızı davam etdirəcəyik.

Aksiya yoldaşının fikirlərini davam etdirən Məhəmməd Həşimzadə isə bildirdi ki, qarşı tərəf havala-

rin soyuq keçməsinə görə ümid bəsləyirdi ki, biz aksiyamızı dayandıra bilərik. Hava şəraitinin soyuq, şaxtılı və qarlı olmasına baxmayaraq, biz könüllülər aksiyamızı böyük ruh və həvəslə davam etdiririk. İrəli sürdüyümüz təkliflərimiz həyata keçənə qədər dinc aksiyamızı davam etdirəcəyik.

Onu da qeyd edim ki, bizim aksiyamız dinc aksiyadır. Laçın-Xankəndi yolu humanitar yardımlar üçün açıqdır. Məhz bu gün saat 11 radələrində iki minik maşını, saat 12-13 radələrində isə Rusiya sülhməramlılarına məxsus 23 hərbi maşın tam maneəsiz şəkildə bu yoldan hərəkət edib. Yolun bağlı, Xankəndinin blokadağa olması barədə erməni təbliğatının fiaskoya uğraması erməni politoloqlarının özərləri də etiraz edirlər. Əslində, Xankəndidə yaşayan erməniləri separatçı rejimin "liderləri" özləri blokadağa alıblar. Ermənilərə sərbəstlik vermirlər. Onları qorxu, basqı altında saxlayırlar. Sadə vətəndaşlar özləri bizə bu barədə müraciət edirlər. Onlar mənasız münaqişədən bezdiklərini açıq-aydın dilə gətirirlər.

Aksiya iştirakçısı Fəridə Əsəd-zadə vətənin keşiyini çəkən əsgərlərimizlə, asayışın keşiyində duran

polislərimizlə iftixar duyduğumu qeyd etdi:

- Biz cəmi 30 gündür buradayıq. Amma hərbi qulluqçularımız, polis əməkdaşları torpaqlarımız azad olunan gündən bu torpaqlarda şəfəflə xidmət edir, indi də bizim qayğımıza qalır, təhlükəsizliyimizi təmin edirlər. Könüllülər növbələri dəyişdikləri zaman müxtəlif şüar səsləndirərək hərbiçilərə, polislərə ruh verirlər: "Ən böyük əsgər, bizim əsgər", "Mənim polisim məni qoruyur" şüarlarını səsləndirirlər.

Aksiyada iştirak edən könüllü Əli Abbasov söhbət zamanı dedi ki, biz burada tək deyilik. Hərbi qulluqçular və polis əməkdaşları təhlükəsizliyimizi təmin edirlər. Səhhətimiz, sağlamlığımızla maraqlananların ömin olmaları ki, bütün işlər qaydasındadır. Azərbaycan Könüllü Həkimlər Assosiasiyasının həkimləri də bizim sağlamlığımızı qorumaq üçün bu ərazidə fəaliyyət göstərirlər.

Bunu da qeyd edim ki, dinc aksiyamız keçirməkdə əsas məqsədimiz ekoloji təcavüzün qarşısını almaqdır. Tələblərimiz yerinə yetirilənə qədər dinc aksiyamızı davam etdirəcəyik.

Elşən QƏNİYEV,
"Azərbaycan"

Paşinyan Rusiyanı Ermənistanı buraxmır

KTMT-nin təlimlərinin İrəvanda keçirilməsinin qarşısını kəsən məğlub ölkə Zəngəzür dəhlizinin açılmasına yaşıl işıq yandırır

Ermənistanın baş naziri Nikol Paşinyanın dünən mətbuat konfransında səsləndirdiyi fikirlər fonunda proseslər getdikcə daha mürəkkəb xarakter alır və Rusiya ilə İrəvan arasında vəziyyətin kəskinləşməsi açıq şəkildə müşahidə olunur. Yeni artıq Ermənistanın çox ciddi anti-Rusiya əhvalı hökm sürür. İrəvan düşdüyü vəziyyətə görə bir çox xarici dövlətləri, o cümlədən də əsas müttəfiqi olan Rusiyanı ittiham edir.

Nikol Paşinyan açıqlamasında bir çox problemlərin yaranmasında Rusiyanın günahkar hesab edərək deyib ki, Moskvadan Ermənistanı hərbi mövqədlə İrəvanın təhlükəsizliyinə təhdid yaradır. O bildirib ki, son zamanlar qərblə hərəmlər ilə tomaslar zamanı Azərbaycan özünü "aqrivsi hərəmləri" Ermənistan və Rusiyanın Azərbaycanı qarşı birgə təcavüzkar hərəmlər hazırlamasından ehtiyat etməklə əsaslandırır və azərbaycanlılar qabaqçılıq addımlar atırlar: "Rusiya hərəmlərimizin diqqətini bu faktla cəlb edirik. Onların susunluğundan belə qənaətə gəlinir ki, Rusiyanın Ermənistanı hərbi mövqədlə nəinki respublikanın təhlükəsizliyinə təminat verir, əksinə, Ermənistanın təhlükəsizliyinə təhdidlər yaradır". O əlavə edib ki, Ermənistan hazırkı vəziyyətdə Kollektiv Təhlükəsizlik Müqaviləsi Təşkilatının (KTMT) "Sarsılmaz qarşılaşma" təlimlərinin keçirilməsi məqsəduyğun deyil.

Xatırladaq ki, iki ay bundan öncə İrəvanda Kollektiv Təhlükəsizlik Müqaviləsi Təşkilatının toplantısı keçirilmişdi. Bu təşkilatın təşəbbüsünün və sponsorunun Rusiya olduğu hər kəs məlumdur. Odur ki, Paşinyanın KTMT-yə münasibəti həm də Moskvanın siyasətinə yanaşmasının göstəricisidir. Baş nazir müxalifətdə olduğu, daha doğrusu, Qərbin qanunlarına əsasən ictimai-siyasi fəaliyyəti dövründə Kremlin himayəsində olan KTMT-yə və Avrasiya İqtisadi İttifaqına qarşı çıxışlar edirdi. O, bu təşkilatların sırasında qalmığı faydasız sayır, üzvlükdən çıxmaq barədə təklif irəli sürürdü. Hətta məsələ bir dəfə parlamentin gündəliyinə də daxil edilmişdi. Ancaq yətinə səs qazanmadığı üçün müzakirə olunmamışdı.

Xatırladaq ki, 2018-ci ildə Kollektiv Təhlükəsizlik Müqaviləsi Təşkilatının baş katibi Yuri Xaçaturov tutduğu vəzifədən azad edilmişdi. Ermənistan iddialarına və isteklərinə baxmayaraq, təşkilatın baş katibi postu Ermənistanın əlində qaldı. Halbuki məğlub ölkə bu postu 2020-ci ilə qədər saxlamağa çalışırdı. Ermənistanın inqilab yolu ilə hakimiyyəti ələ keçirən Nikol Paşinyan bu məsələdə kifayət qədər arxayın mövqə sərgiləyirdi. Elə bunun nəticəsi idi ki, Paşinyan 2008-ci ilin martında İrəvanda prezident seçkilərinin nəticələrinə etiraz edən nümayişçilərə qarşı ordundan təbii qətləşməsi işində iştirakı, bir-birinin ardınca bu işdə əli olanlara, o cümlədən həmin dövrdə İrəvan qarnizonunun komandanı olmuş KTMT Baş katibi, Rusiyaya sıx bağlı olan general Yuri Xaçaturova cinayət işləri qaldırılmasına gətirdi.

Paşinyanın hökuməti onun geri çağırılması və yerinə Ermənistanın başqa nümayəndəsinin göndərilməsi mexanizmini tapmağa çalışırdı ki, Xaçaturov 2018-ci ilin noyabrında baş tutan Astana sammiti ətrafında özü istefa verdi. Baş nazir Nikol Paşinyan isə Astanaya yola düşməzdən əvvəl demişdi ki, sammitdə Xaçaturovun istefasını baş katibə postunun fərs-məcor situasiyasında bəşməli ilə eyniləşdirəcək. Və israr edəcək ki, əsasnamədə bunun əksini göstərən heç bir müddəa olmadığından Ermənistan Xaçaturovun yerinə 2020-ci ilə qədər öz nümayəndəsini, sabiq müdafiə naziri Mikael Arutyunyanı göndərə bilər.

Bütün bunlardan sonra KTMT-yə üzv ölkələrin başçıları Astanaya toplaşdılar və əsas məsələ - blokun yeni baş katibinin seçilməsi barədə 3 saatdan çox bağlı qapılar arxasında müzakirələr apardılar. Müzakirələrdən sonra Qazaxıstan Prezidenti elan etdi ki, bu məsələdə yekdil mövqeyə gəlmək mümkün olmayıb və yenidən müzakirə olacaq. Amma qeyd edilmişdi ki, daha Ermənistanın öz nümayəndəsini göndərmək şansı yoxdur, bloka rotasiya qaydasına uyğun olaraq Belarus nümayəndəsi başçılıq etməlidir.

Bu arada qeyd edək ki, Gümrü şəhərindəki Rusiyanın 102-ci hərbi bazasının qarşısında baş tutan etiraz aksiyalarının aktual olduğu vaxtda yeni faktlar ortaya çıxmışdır. Belə ki, 102-ci hərbi bazanın əsgərlərinin son təlimi Moskva və İrəvan arasında kəskin ziddiyyətlərin mövcudluğunu tam şəkildə üzə çıxarıb. Hərbiçilərin "KamAZ" yük avtomobilləri ilə kəndə girərək avtomat silahlardan havaya atəş açması Ermənistanla Rusiya arasında qalmaqala səbəb olub. Hadisə Şirak vilayətinin Panik kəndində baş verib. Rusiya hərbiçiləri kəndə qəflətən girərək yerli sakinlərin başı üstündə atışma təşkil edib. Ermənistanın bəzi neşrələrinin yazdığına görə, insanlar tələşməyə başlayıb, küçədə oynayan uşaqlar isə şok vəziyyətinə düşüb. Bəzi kənd sakinləri müharibə başladığını düşünərək panika içində qaçmağa başlayıblar.

Kənd sakinini Henrix Levonyan "4rd.am" neşrinə bildirdi: "Otuz qədər əsgər kəndin yolunu kəsdi, öz kəndlərini saxladı, müxtəlif səsələr, atışqlar eşidildi. Yaxşı ki, patronlar döyüş patronları deyildi. Bu səsələrdən sonra bütün əhali evlərinə qayıb, hətta uşaqlar da evlərinə qayıb gedənlər də oldu. Kəndin ərazisindən heç vaxt hərbi polisin kimi istifadə olunmamışdı və Rusiya hərbiçilərinin heç bir xəbərdarlıq etmədən təlim adı altında kəndə basqın etməsi təhqirdir".

Bir vaxtlar Rusiyada Ermənistanı lobbiçilik edən qüvvələr də indi tamam əks mövqə sərgiləyirlər. Əsas səbəb kimi də o göstərilir ki, Paşinyan anti-Rusiya siyasəti yürüdür və Qərbdən gələn göstərişlər əsasında hərəkət edir. Açıq qeyd olunur ki, Paşinyan Ermənistanın ənənəvi strateji müttəfiqi olan Rusiya ilə münasibətləri korlamaq xətinə seçib. Bu halda Paşinyanın qarşısında dayanan çox ağır vəzifələrin öhdəsindən gələ biləcəyi sual altındadır.

Elçin CƏFƏROV,
"Azərbaycan"

REGIONLAR

Bayram günlərində Naftalana 3 minə yaxın xarici və yerli turist gəlmişdir

Beynəlxalq sağlamlıq-turizm mərkəzi olan Naftalanda yaradılan müasir infrastruktur növbəti isti yay aylarında, hətta soyuq qış günlərində də şəhərə müalicəyə gələn qonaqların sayının sürətlə artmasına səbəb olmuşdur.

Yeni il bayramında da Naftalana üz tutan yerli və xarici turistlərin sayında xeyli artım qeyd edilmişdir. Şəhər icra hakimiyyətinin verdiyi məlumata görə, bayram günlərində Naftalana 3 minə yaxın xarici və yerli turist gəlmişdir. Bu da səbəbsiz deyil. Qonaqların istirahətinin mənalı və yaddaqalan olması üçün hotellərdə tanınmış musiqiçilərin iştirakı ilə konsertlər, müxtəlif tədbirlər və xüsusi hazırlanmış öyləncəli şou proqramlar təşkil olunmuşdur. Bundan başqa, bayram günləri ərəfəsində turistlərin daha mənalı istirahəti üçün Naftalana yaxın bölgələrdə ekskursiyalar təşkil edilmişdir.

GDU-da qış imtahan sessiyası ictimai nəzarət altında keçir

Gəncə Dövlət Universitetində yanvarın 6-dan başlayan imtahanlar kompüter üzərindən test üsulu ilə keçirilir. İmtahanlarda 50 test sualını cavablandırmaq üçün tələbələrə bir saat vaxt verilir. Bununla yanaşı, universitetdə pilot layihə olaraq Biologiya müəllimləri ixtisasında imtahanların şifahi qaydada keçirilməsi nəzərdə tutulur.

Qeyd edək ki, sessiya zamanı üzvlü səbəbdən imtahanda iştirak etməyən və akademik borcu yaranmış tələbələrə fevralın 2-dən 15-dək təkrar imtahan vermək üçün şərait yaradılacaq. Universitetdə imtahan prosesinə könər müdaxilənin yol verilməməsi, tələbələrin biliklərini sərbəst şəkildə nümayiş etdirmələri üçün bütün şərait var. Məsələn, imtahanlarda ictimai nəzarətin həyata keçirilməsi və şəffaflığın artırılması məqsədilə Gəncə şəhərinin tanınmış ziyalıları, deputatları, KİV nümayəndələri, tələbələrin valideynləri və QHT üzvlərindən ibarət "İctimai nəzarət şurası" yaradılmışdır. Bundan əlavə, tələbələrin biliyinin qiymətləndirilməsində şəffaflığı təmin etmək üçün imtahan qərarı və apellyasiya komissiyası təşkil edilmişdir.

Sabir ƏLİYEV,
"Azərbaycan"

Qabaqtəpə arısı qayıdır

Kiçik və Orta Biznesin İnkişafı Agentliyinin (KOBİA) təşkilatçılığı ilə Daşkəsəndə arıçılıqla məşğul olan sahibkarlarla görüş keçirilmişdir.

Mərkəzi və yerli idarəetmə orqanları nümayəndələrinin iştirakı ilə keçirilən görüşdə qeyd edilmişdir ki, Daşkəsən rayonu arıçılığın qədim mərkəzlərindədir. Bu sahə qədim zamanlardan daşkəsənliyə təsəvvüfat həyatında və məişətdə əhəmiyyətli yer tutmuşdur. Daşkəsən rayonunun coğrafi mövqeyi, bitki örtüyü burada arıçılığın inkişafına geniş imkanlar açır. Bildirilmişdir ki, mütəxəssislərin "qızıl arı" adlandırılan Qabaqtəpə arı populyasiyası eyniadlı kənd yaxınlığında formalaşdığı üçün Qabaqtəpə arısı adlandırılmışdır. Təəssüflərlə olsun ki, bu arıdan alınan töbi dağı balının xarici ölkələrə ixracı dayandırılıb.

miş və noticədə Qabaqtəpə arısının sayı xeyli azalmışdır. İndi Daşkəsəndə Qabaqtəpə arısının əvvəlki şöhrətini qaytarmaq üçün bir sıra tədbirlər həyata keçirilir. Ötən il "Azərbaycan" QSC-nin təşkilatçılığı, KOBİA-nın dəstəyi ilə Daşkəsəndə "Arıçılıq təsəvvüfatının inkişafına dəstək layihəsi" icra edilmişdir. Layihə çərçivəsində arıçılığa dair təlimlər keçirilmiş, 24 arıçılıq tələb olunan ləvazimatlarla təmin edilmiş,

ümumilikdə 120 arı ailəsi üçün müvafiq dərman preparatları verilmiş, həmçinin bu məqsədlə Bayan kəndi ərazisində nektar verən akasiya ağacları əkilib. Cari il isə "Daşkəsən: arıçılıq məhsulları-bal festivalı"nın keçirilməsi nəzərdə tutulmuşdur.

KOBİA dostu departamentinin Gəncə-Qazax regional koordinatoru Anar Əliyev KOBİA-nın xidmətləri və dəstək mexanizmləri barədə geniş məlumat verdikdən sonra söz arıçılıqla məşğul olan sahibkarlara verilmişdir. Onlar istehsal sahəsində qazandıqları uğurlarla yanaşı, qarşılaşdıqları problemlərdən danışmış, maraqlı təkliflər ölmüşdür.

Görüşdə sahibkarları maraqlandıran suallara da aydınlıq gətirilmişdir.

S.ƏLİYEV,
"Azərbaycan"

Taxılın "ağ yorğanı"

Qusarlı əkinçilər səpdikləri toxumdan artıq arxayındırlar

Növbəti ilin məhsulunun təməli əsasən payızda qoyulur. Odu ki, qusarlılar da ötən ilin payızından başlayaraq cari ilin məhsulu üçün işə başlayıblar.

Təcrübə öz yerində, müasir texnologiyaları mənimsəmək üçün daim öyrənmək gərəkdir. Qusar Dövlət Aqrar İnkişaf Mərkəzinin nümayəndələrinin müntəzəm olaraq fermerlərlə görüşüb onları məlumatlandırmaqlarının da səbəbi budur. Mərkəzin işçiləri həmçinin təsəvvüfatlarda olan problemləri də öyrənir və onların həlli üçün tədbirlər görürlər. Bütün bun-

lar ümumi işin xeyrinə hesablanır və nəticələr də göstərir ki, belə fəaliyyət səmərəsiz qalmır.

Qusarda 2023-cü ilin məhsulu üçün 23110 hektar sahədə şum aparılıb. Son məlumata görə, artıq 22150 hektarda payızlıq dənli bitkilər səpilib. Səpin zamanı 1075 ton mineral gübrələrdən istifadə olunub. Söz düşmüşkən, qeyd edək ki, zəmiyərdən yüksək məhsul götürülməsini şərtləndirən amillərdən biri düzgün gübrələmədir. Bunun üçüncü ilki növbədə torpaqdan nümunələr götürüb, onları laboratoriyaya sərətində analiz etmək vacibdir. Bu səbəbdən mülkiyyətində 5 və 5 hektardan

Ötən ilin yekunları

35 min tondan çox taxıl, 11,1 min ton pambıq

Tərtərlilər keçən il aqrar sektorda yaddaqalan nəticələrlə yola salıblar

kiləri təşkil edib. Ötən il sahələrdən qarğıdalı da nəzərə alınmaqla ilkin çəkiddə 35 min 176,1 ton dənli və dənli paxlalı bitkilər toplanıb. Onların tərkibində payızlıq buğda əsas yer tutub. Belə ki, istehsal olunmuş məhsulun 49,3 faizi (17 min 341,2 ton) buğda olub. Hər hektar buğda zəmininin məhsuldarlığı 43,6 sentnerə çatıb.

Keçən il rayonda 3450,7 hektar sahədə pambıq da əkilib ki, bu da əvvəlki ilə müqayisədə 0,3 faiz çox idi. Tarlalardan 11 min 167,9 ton pambıq toplanmışdır. Orta məhsuldarlığı 32,3 sentner oldu ki, bu da 2021-ci ilə nisbətən 1,2 sentner çoxdur.

Artıq cari mövsüm pambıq əkinini istehsalçılarla emal müəssisələri arasında müqavilələr bağlanıb. Bu gündə 372 istehsalçı 1103,7 hektar üçün emal müəssisələri ilə müqavilə bağlanmış, 228,1 hektarda pambıq əkinini şum aparılmışdır.

Keçən təsəvvüfat ilində rayonda həmçinin 193,4 hektar sahədə 4028,4 ton şəkər çuğunduru toplanıb. Hər hektardan orta məhsuldarlığı 20,8 ton olub. Çuğundur yığılı davam edir. Bundan

sayayı, ötən il rayon üzrə 2194 hektardan 6313,6 ton günəbaxan yığılıb. Orta məhsuldarlığı əvvəlki ilə nisbətən 0,4 sentner artaraq 26,8 sentnerə çatıb. 359 hektar kartof sahəsindən isə 4107,8 ton məhsul toplanıb. Kartofçuluqda orta məhsuldarlığı 114,1 sentner olub ki, bu da 2021-ci ildəkindən 1,1 sentner çoxdur.

2022-ci ildə rayonun təsəvvüfatlarında 13763,5 ton müxtəlif növ tərəvəz məhsulları da istehsal edilmişdir. Hər hektar tərəvəz sahəsindən orta məhsuldarlığı əvvəlki ilə nisbətən 1,8 sentner (1,4 faiz) artaraq 132,8 sentner olub. Bunlardan əlavə, keçən il meyvə və giləmeyvə bağlarından 16352,6 ton məhsul toplanıb. Meyvə və giləmeyvə istehsalı 2021-ci ilə nisbətən 19,8 faiz artıb.

Heyvandarlıqla bağlı onu da qeyd edək ki, ötən ilin 11 ayı ərzində rayon üzrə 3185,7 ton diri çəkiddə ət, 21720,8 ton süd, 13 milyon 240 min ədəd yumurta, 88,4 ton yun istehsal olunub. Ət istehsalı 0,8, süd istehsalı 2,9 faiz artıb.

Aldığımız məlumata görə, cari ilin məhsulu üçün 15447,2 hektar sahədə şum edilmiş, 11287,3 hektar sa-

hədə payızlıq səpin aparılıb. Bunun 7019,9 hektarı buğda, 4113,4 hektarı üçün arpa, 154 hektarı yaşıl yem üçün xəsil arpadır.

Ötən ilin son günlərində rayonda olan şəhid ailələrinə və müharibə ilə əlaqədar əlilliyi olan daha 5 nəfərə dövlət tərəfindən tikilmiş fərdi evlər təqdim olunmuşdur. Şəhid ailələri - Seydimli kəndindən olan Şirin İsmayilov, Əskiparadən Niyaz Qasimov, Hacıqorvənddən Rəcəb Muradov və Birinci Qarabağ müharibəsinin əlilləri - Tərtər şəhər sakini Cəmil Səfərov, Qaradağlı kənd sakini Abil Quliyev yeni ili yeni evlərində qarşıladılar.

Rəcəb Muradov mənzil rahatlığına qovuşan ailəsinin sevincini belə ifadə edib:

- Ümmümilli Lider Heydər Əliyev daim xalqını düşünən, bayramları, xoş günlərini sadəcə insanların əhatəsində keçirməyi sevən bir insan idi. Həssas təbəqədən olanlara - xüsusilə əlillərə, əlillərə, yaşlılara vəsaitli qayğıkeçliklə yanaşı və bunu ətrafındakılardan, məmurlardan da tələb

edirdi. Onun vəsiyyətlərini, müəyyən etdiyi siyasi kursu davam etdirən Prezident İlham Əliyev bu təbəqədən olan insanların həyat şəraitinin yaxşılaşdırılmasını özünün ən ümdə vəzifələrindən biri hesab edir. Prezident öz təşəkkürünü bildirmək.

Bunlar isə Cəmil Səfərovun ürək sözləridir:

- Bu gün insanlar var ki, Vətən, torpaq yolunda sağlamlıqlarını itiriblər. Buna baxmayaraq, göstərilən qayğıkeçlik çəkdikdən sonra acıqları azaldır. Evlə təmin olunmuşumuz ailəmizi çox sevindirdi. Əminəm ki, torpaqları işğaldan azad edilmiş bir xalqın nümayəndəsi kimi bu evdə xoşbəxt yaşayacağam.

Ötən il beləcə tərtərlilərin yaddaşına uğurlu hadisələr yazıldı. 2023-cü ildə isə belə hadisələr daha çox olacaq. Axı erməni tapdağından azad olunmuş Suqovuşana, Talışa, bütövlükdə Şərqi Zəngəzura və Qarabağa böyük köç başlayacaq.

Lazım QULİYEV,
"Azərbaycan"

Qazaxın sərhəd kəndində həkim məntəqəsi əsaslı təmir olunub

Qazax rayonunun sərhəd kəndi olan Qaymaqlıda Beynəlxalq Qızıl Xaç Komitəsi (BQXK) tərəfindən əsaslı şəkildə təmir olunan həkim məntəqəsi sakinlərin istifadəsinə verilmişdir.

Bu münasibətlə təşkil olunmuş tədbirdə rayon rəhbərliyi, BQXK və Tibbi Ərazi Bölmələrini İdarəetmə Birliyinin (TƏBİB) nümayəndələri, eləcə də "Qazax Rayon Mərkəzi Xəstəxanası" Publi Hüquqi Şəxsin əməkdaşları, şəhid ailələri, müharibə əlilləri, kənd ağsaqqalları və ziyalılar iştirak etmişlər.

Açılışda Qazax Rayon İcra Hakimiyyətinin başçısı Rəcəb Babayev çıxış edərək sərhəd kəndi olan Qaymaqlıda həkim məntəqəsinin əsaslı şəkildə yenidən qurulmasını kənd sakinlərinə və məntəqədə çalışan işçilərə ən böyük hədiyyə olduğunu diqqətə çatdırmışdır. Beynəlxalq Qızıl Xaç Komitəsinin Qazaxda həyata keçirdiyi layihələrin ictimaiyyət tərəfindən yüksək qiymətləndirildiyini qeyd edən RİH-in başçısı buna görə BQXK-nin rəhbərliyini kənd sakinləri adından minnətdarlığını bildirmişdir.

Beynəlxalq Qızıl Xaç Komitəsi Bərdə Alt nümayəndəliyinin məsul əməkdaşı Valeria Gemello tədbir iştirakçılarını salamlayaraq səhiyyə

yə ocağının təmirindən sonra sakinlərin istifadəsinə verilməsindən məmnun olduğunu qeyd etmiş, təmir müddətində göstərilən dəstəyə görə əməyi keçən insanlara təşəkkür etmişdir.

Sonra TƏBİB-in Koordinasiya Şöbəsinin əməkdaşı Mahiyəddin Mirzəyev Beynəlxalq Qızıl Xaç Komitəsinin Azərbaycan nümayəndəliyinin, eləcə də Bərdə və Ağdam ofislərinin fəaliyyətə başladığı gündən bir sıra gərəklilərlə imza atdığı qeyd etmiş, indiyədək ölkə üzrə 6 həkim məntəqəsinin, o cümlədən Qazax rayonunda daha iki məntəqəni əsaslı şəkildə təmir etdiklərini diqqətə çatdırmışdır.

Tədbir iştirakçıları məntəqədə yaradılan şəraitlə tanış olmuşlar.

S.ƏLİYEV,
"Azərbaycan"

Qar Sumqayıtda ictimai nəqliyyatın işinə problem yaratmır

Sumqayıtda bu günlər nəqliyyat vasitələrinin təhlükəsiz və fasiləsiz hərəkətinin təmin etmək üçün operativ tədbirlər görülür.

Küçə və prospektlərdə yollar qardan təmizlənilir, səki və yollara qum-duz qarışığı səpilir. Bunların nəticəsində yollarda avtomobillərin və piyadalarnın hərəkəti üçün ciddi problem müşahidə olunmur, ictimai nəqliyyat qrafikə uyğun fasiləsiz işləyir. Bununla belə, marşrut tələrinə işləyən avtobusların fəaliyyətinə nəzarət gücləndirilib, lazım olan bəzi xətələrə əlavə avtobuslar buraxılıb. Qarlı havada sürət aşağı olduğundan 11 istiqamətdə hərəkət cədvəlinə dəyişikliklər edilmişdir.

A.ƏLİYEV,
"Azərbaycan"

Astara məktəbliləri nümunə göstərirlər

Astarada təhsildə yüksək uğur qazanmış məktəblilərin, onların müəllim və valideynləri ilə görüş keçirilmişdir. Rayon icra hakimiyyətinin keçirilən görüşdə qeyd olunmuşdur ki, yeni nəslin intellektual inkişafı, gənclərimizin yeni texnologiyaları öyrənməsi dövlətimizin diqqətindədir.

Azərbaycanda "STEAM Azərbaycan" layihəsi istiqamətində görülən işlərə, məktəblilərin arasında keçirilən müxtəlif intellektual və idman yarışlarının təşkilinə, o cümlədən "Əlaç" verilişinə dövlət tərəfindən yüksək səviyyədə dəstək göstərilməsi buna misaldır.

Bildirilmişdir ki, son illər respublika və beynəlxalq əhəmiyyətli yarışlarda yüksək nəticələr əldə edən Astara məktəblilərinin sayının artması sevindiricidir. Bu uğurlar digər şagirdləri də motivasiya edir və həvəsləndirir.

Deqədi kənd ümumi orta məktəbinin informatika müəllimi - "Sparrow" koman-

dasının rəhbəri Nəmet Tarverdiyev çıxış edərək qeyd etmişdir ki, 2019-2022-ci illərdə Astara məktəbliləri STEAM-lə bağlı müxtəlif sərgi və festivallarda 10 medal qazanmışlar: "Ötən il dekabrın 5-9-da Bakı Ekspo Mərkəzində STEAM Azərbaycan layihəsi çərçivəsində Elm və Təhsil Nazirliyinin dəstəyi ilə SAF-2022 (STEAM Azərbaycan Festivalı) keçirilmişdir. Ümumilikdə, 1300-dən çox məktəblinin qatıldığı festivalda 7 xarici ölkədən 127 əcnəbi iştirak etmişdir. Festivalda "EduDrone kateqoriyası" üzrə Astara rayonu Deqədi kənd ümumi orta məktəbinin "Sparrow" komandası birinci yeri layiq görülməklə qızıl medal və qiymətli hədiyyələrlə mükafatlandırılmışdır".

SAF-2022-nin qızıl medalçıları - "Sparrow" komandasının üzvləri Deqədi kənd ümumi orta məktəbinin VII sinif şa-

girdləri Murad İsayev və Nuran Hacızadə çıxış edərək yeni uğurlar qazanmaq üçün bundan sonra da məsuliyyətlə çalışacaqlarını bildirmişlər.

İctimai TV-nin "Əlaç" verilişinin qalibi, Astara rayonu X.Şəkərov adına Tülküvən kənd orta məktəbinin XI sinif şagirdi Sevən İsayev də Elm və Təhsil Nazirliyinin diplomuna layiq görülməsindən ona dəstək olan valideyn və müəllimlərinə təşəkkür etmişdir.

Safail MƏMMƏDOV,
Astara

